

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Pole Dialogu za rok 2021

Podstawowe informacje o Fundacji

Dane fundacji

Nazwa fundacji: Fundacja Pole Dialogu

Adres poczty elektronicznej: kontakt@poledialogu.org.pl

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 15.02.2011

Numer KRS: 0000378360

REGON: 142815249

NIP: 522 297 27 81

Siedziba i adres: ul. gen. W. Andersa 13, 00-159 Warszawa, Polska

Telefon: +48 737 332 271

FB: fb.com/poledialogu

Skład zarządu Fundacji w 2021 roku

Do 15 stycznia 2021:

Mateusz Wojcieszak – prezes Zarządu Fundacji

Marta Ostrowska – członkini Zarządu Fundacji, rezygnacja 21.01.2021

Magdalena Golan – członkini Zarządu Fundacji, rezygnacja 15.01.2021

Agnieszka Pędzich – członkini Zarządu Fundacji

Od 21 stycznia do 2 września 2021:

Mateusz Wojcieszak – prezes Zarządu Fundacji

Agnieszka Pędzich – członkini Zarządu Fundacji

Od 2 września 2021:

Mateusz Wojcieszak – prezes Zarządu Fundacji

Agnieszka Pędzich – członkini Zarządu Fundacji

Minerwa Wdzięczkowska – członkini Zarządu Fundacji

Cele statutowe

- promocja idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik konsultacyjnych i partycypacyjnych, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- rozwój współpracy między środowiskami akademickimi, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, biznesem oraz obywatelami w zakresie partycypacji obywatelskiej i dialogu społecznego;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- przełamywanie uprzedzeń i zapobieganie konfliktom między jednostkami i grupami na poziomie lokalnym i ponadlokalnym;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej

Fundacja prowadzi działalność gospodarczą w następujących dziedzinach:

- badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych (72.20.Z)
- badanie rynku i opinii publicznej (73.20.Z),
- działalność wspomagająca edukację (85.60.Z),
- stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja (70.21.Z),
- pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (85.59.B),
- pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania (70.22.Z),
- pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (74.90.Z),

Uchwały Zarządu Fundacji w 2021 roku

- uchwała Zarządu nr 1/2021 z dnia 2 września 2021 r. w sprawie zatwierdzenia bilansu i rachunku zysków i strat oraz przyjęcia sprawozdania finansowego za 2020 rok i przeznaczenia nadwyżki finansowej
- uchwała Zarządu nr 2/2021 z dnia 2 września 2021 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania merytorycznego za rok 2020

Uchwały Rady Fundacji w 2021 roku

- uchwała nr 1/2021 z dnia 2 września 2021 r. zatwierdzająca roczne sprawozdanie finansowe Fundacji Pole Dialogu za rok 2020 oraz udzielająca Zarządowi Fundacji absolutorium;
- uchwała nr 2/2021 z dnia 2 września 2021 r. zatwierdzająca sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Pole Dialogu za rok 2020;
- uchwała nr 3/2021 z dnia 2 września 2021 r. powołująca Minerwę Wdzięczkowską na członkinię Zarządu Fundacji trwającej kadencji od 24 czerwca 2019 i ustalająca nowy skład Zarządu Mateusz Wojcieszak (prezes Zarządu), Agnieszka Pędzich (członkini Zarządu), Minerwa Wdzięczkowska (członkini zarządu);
- uchwała nr 4/2021 z dnia 2 września 2021 r. powołująca Radę Fundacji w składzie: Jan Herbst (przewodniczący Rady), Marta Bucholc, Zuzanna Rudzińska-Bluszcz, Dorota Pudzianowska na nową kadencję trwającą od 2 września 2021 roku.

Działalność statutowa

1. Pozarządowik szkolny 3.0

Partnerzy projektu	Projekt realizowany w partnerstwie: Fundacja Pole Dialogu, Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 109 060,00 PLN Dotacja w 2021 roku: 63 700,00 PLN
Okres realizacji	1 września 2020 – 15 sierpnia 2021
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Natalia Skoczylas, Agnieszka Pędzich, Jadwiga Cichočka-Kawiak Grono mentorskie: Gabriela Dzięgiel-Fivet, Magdalena Świdowska, Damian Wutke, Julianna Chrzanowska, Konrad Wysocki

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

1. Podniesienie poziomu wiedzy na temat III sektora wśród uczniów i uczennic oraz zachęcenie ich do większego zaangażowania społecznego.
2. Podniesienie kompetencji nauczania zdalnego i zwiększenie atrakcyjności zajęć lekcyjnych bez dodatkowych obciążeń czasowych dla nauczycieli i nauczycielek.
3. Dotarcie z działaniami organizacji społecznych do nowych odbiorców i odbiorczyń.

Główne działania zrealizowane w 2021:

W 2021 zakończona została 3. edycja projektu realizowanego wspólnie z Centrum Edukacji Obywatelskiej. W trzeciej edycji projekt realizowany był w 2 ścieżkach:

ścieżka podstawowa obejmowała lekcję online na temat organizacji pozarządowych oraz rozgrywkę alternatywnych wariantów gry karcianej Gra w zmianę dostosowanych do przeprowadzenia zdalnego;

ścieżka rozszerzona obejmowała spotkanie z wybraną organizacją pozarządową, które mogło przybrać formę warsztatu, lekcji lub wizyty studyjnej.

W każdej ze szkół działaniami projektowymi zajmowała się osoba koordynująca z kadry pedagogicznej, a w przypadku ścieżki rozszerzonej dodatkowo każda szkoła miała wsparcie mentora lub mentorki.

Nasza fundacja w szczególności odpowiadała w 2021 za działania dodatkowe z organizacjami w ramach ścieżki rozszerzonej i współpracę z warszawskimi organizacjami społecznymi, a także ewaluację i podsumowanie.

Działania z warszawskimi NGO

Zostało zrealizowanych 28 działań dodatkowych - spotkań grup szkolnych z organizacjami pozarządowymi w trybie online w formie lekcji (2), wizyt studyjnych (2) oraz warsztatów (24). Organizacje społeczne, których przedstawicielki i przedstawiciele podjęli współpracę przy projekcie to: Stowarzyszenie Demagog, Fundacja AVE, Stowarzyszenie Otwarte Drzwi, Stowarzyszenie Amnesty International, Fundacja Edukacja dla Demokracji, Stowarzyszenie NIGDY WIĘCEJ, Fundacja Bęc Zmiana, Fundacja Feminoteka.

Osoba mentorska przeprowadzała grupę przez proces wyboru organizacji i tematu spotkania, a następnie koordynowała konsultację materiałów na warsztaty i uzgodnienie terminu oraz innych szczegółów.

Dodatkowo nauczyciele i nauczycielki mieli do wykorzystania w projekcie materiały edukacyjne, w tym lekcję online na temat 3. Sektora oraz infografiki i animację. Otrzymali też fizyczną wersję gry, którą mogli wykorzystać na stacjonarnych zajęciach z młodzieżą oraz inspiracje dotyczące alternatywnych sposobów jej wykorzystania podczas zajęć online.

Ewaluacja i podsumowanie

W ostatniej fazie projektu zakończony też został proces ewaluacji. Z wykorzystaniem narzędzi stworzonych w poprzednim roku, w tym ankiet z nauczycielami i nauczycielkami oraz uczniami i uczennicami oraz na podstawie wywiadów z uczestnikami i uczestniczkami projektu powstał raport ewaluacyjny (autorstwa Eweliny Bartosik i Adama Kadenaci).

Jako podsumowanie projektu zrealizowane zostało spotkanie dla nauczycielek i nauczycieli o tematyce przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu – prowadzone przez Natalię Saratę z fundacji RenereAkcja. Zorganizowaliśmy też spotkanie zespołu koordynacyjnego i mentorskiego, żeby wymienić główne wnioski z projektu i możliwości rozwijania projektu w przyszłości.

2. Pozarządownik szkolny 4.0

Partnerzy projektu	Projekt realizowany w partnerstwie: Fundacja Pole Dialogu, Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 102 000,00 PLN Dotacja w 2021 roku: 37 000,00 PLN
Okres realizacji	20 grudnia 2021 – 31 lipca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Agnieszka Pędzich

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główny cel projektu:

Promowanie postaw obywatelskich wśród młodzieży szkolnej m.st. Warszawy oraz wzmacnianie jej zaangażowania społecznego poprzez wspieranie edukacji o III sektorze, nawiązywanie relacji i partnerstw pomiędzy szkołami a organizacjami pozarządowymi oraz zachęcanie do wspólnych działań w realizacji programów nauczania, a także w rozwoju umiejętności, kompetencji i zainteresowań młodych warszawiaków.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Działania projektowe rozpoczęły się dopiero w grudniu 2021 i były bardzo intensywne. Koncentrowały się na uruchomieniu projektu w obydwu organizacjach, znalezieniu współpracowników i osób, które będą miały zostać zaangażowane w projekt w 2022 roku. Finalizacja większości działań rozpoczętych w 2021 nastąpiła już w 2022 roku.

W ramach aktualizacji głównego narzędzia projektowego – gry karcianej Gra w zmianę, w 4. Edycji projektu:

- zmieniliśmy opakowanie gry – z torebki z tworzywa sztucznego na papierowe opakowanie kartonowe,
- zaktualizowaliśmy karty działań i efektów, dodając kilka nowych organizacji i zmieniając niektóre opisy działań,

- przygotowaliśmy dodatkową instrukcję uwzględniającą inne sposoby wykorzystania kart gry podczas zajęć z młodzieżą (poza standardową mechaniką gry)

Ponadto w 2021 została podjęta praca nad wirtualnym repozytorium wiedzy, w którym miały być zgromadzone dotychczasowe materiały, jak i zupełnie nowa ekspercka wiedza dotycząca prawa oświatowego. Repozytorium miało przede wszystkim dotyczyć formalnych aspektów współpracy szkół i organizacji. Rozpoczęliśmy przygotowania ekspertyzy prawnej dotyczącej planowanych zmian w prawie oświatowym, dla których został już uruchomiony proces legislacyjny.

Mając w planie ewaluację projektu, w pierwszym etapie przygotowaliśmy wraz z ewaluatorką zestaw narzędzi - ankiet do wypełniania w trakcie projektu.

3. Szkoła w sąsiedztwie 2.0

Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 46 879,99 PLN Dotacja w 2021 roku: 27 500,00 PLN
Okres realizacji	1 października 2020 – 30 kwietnia 2021
Skład zespołu realizującego projekt	Natalia Skoczylas (koordynacja), Agnieszka Pędzich. Grono mentorskie: Konrad Wysocki, Julianna Chrzanowska, Magdalena Świdorska, Mateusz Konieczny, Zuzanna Rokita i Agata Bosiacka.

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Projekt Szkoła w Sąsiedztwie 2.0 to kontynuacja projektu Szkoła w Sąsiedztwie zrealizowanego w roku szkolnym 2019/2020. Podstawowym celem projektu było tworzenie lokalnych partnerstw wokół szkół i budowanie relacji sąsiedzkich. Uczniowie i uczennice we współpracy z mentorem lub mentorką i w oparciu o analizę lokalną mieli zorganizować wydarzenie sąsiedzkie angażujące podmioty już działające w okolicy ich szkoły.

Cele szczegółowe, które sobie zdefiniowaliśmy to:

- rozwój postaw obywatelskich i prospołecznych uczniów i uczennic poprzez wspieranie ich w działaniach na rzecz wzmacniania więzi sąsiedzkich z otoczeniem szkoły;
- nowa wiedza dla uczniów i uczennic: uwrażliwienie na potrzeby i dynamikę sąsiedztwa, możliwość poznania mechanizmów badań społecznych i podstaw socjologii, które poszerzą horyzonty i kreatywność uczestników, podniesienie kompetencji współpracowania w grupie, z różnymi osobami i podmiotami instytucjonalnymi;
- wzmocnienie realnej sprawczości młodych warszawianek i warszawiaków poprzez doświadczenie projektowania i realizowania wydarzenia sąsiedzkiego według własnego pomysłu.

Główne działania zrealizowane w 2021:

W projekcie wzięło udział 7 szkół podstawowych z 6 dzielnic Warszawy. Po przygotowaniach zrealizowanych w poprzednim roku, w roku 2021 zaplanowane były działania grup uczniowskich z sąsiedztwami.

Okres pracy ze szkołami

Na początku roku odbyło się online spotkanie otwierające projekt, a także w każdej szkole zrekrutowane zostały grupy uczniowskie, które podjęły pracę nad realizacją mini-działania. W sumie w działania projektowe zostało zaangażowanych 62 osoby. Każda grupa uczniowska pod opieką mentora/ki przeprowadziła badanie sąsiedztwa szkoły i mapowanie lokalnych interesariusz/ek w celu podjęcia współpracy nad mini-działaniem. Ze względu na sytuację epidemiczną, zarówno badanie jak i mapowanie odbywały się online, a większość finalnych działań zrealizowana została pod koniec okresu trwania projektu.

Każda grupa zmapowała min. 5 aktorów społecznych w sąsiedztwie szkoły i starała się nawiązać współpracę z przynajmniej 2 z nich. W sumie we wszystkie działania zostało zaangażowanych 14 aktorów społecznych, w tym: Miejsce Aktywności Lokalnej "Kotłownia", Wolski Dom Kultury, Dom Opieki "Chemik", Helenów – mini Zoo, „Cyraneczka” – Oczyszczalnia ścieków komunalnych, Ochotnicza Straż Pożarna Stara Miłosna, Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Starej Miłosnie, Klub Kultury Goców, ZHP Wilanów, Muzeum w Wilanowie oraz dwaj studenci Łódzkiej Szkoły Filmowej. Szkoła Podstawowa nr 148 oraz Szkoła Podstawowa nr 132 wystąpiły dla siebie wzajemnie jako dodatkowi aktorzy społeczni. W jednym z działań wzięła też udział grupa sąsiadek i sąsiadów z Bielan.

Zostało zrealizowanych 7 mini-działań o tytułach:

- Szkolny „Masterchef”,
- Scenariusz dzielnicowej gry terenowej,
- Zajęcia z akrobatyki online,
- Akcja informacyjna na temat graffiti,
- Projekt wystawy „Wilanów dawniej i dziś”,
- Współpraca z Domem Opieki
- Film „Bielański przewodnik Gadających Głów”.

Podsumowanie

W ramach podsumowania każda z uczniowskich grup roboczych spotkała się (online) z mentorem/ką na podsumowanie działania i przekazanie sobie informacji zwrotnych. Jednym z tematów spotkania była możliwość kontynuacji nawiązanej współpracy sąsiedzkiej oraz rozszerzenie ich po ustaniu obostrzeń związanych z sytuacją epidemiologiczną.

Została też przygotowana broszura podsumowująca działania projektowe, zawierająca wprowadzenie informujące o założeniach i metodologii projektu oraz opis wszystkich 7 działań mini-działań uczniowskich angażujących lokalną społeczność wokół szkoły.

4. Szkoła w Sąsiedztwie. Edycja terenowa.

Szkoła
w
sq
sie
dzt
wie

Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 53 000 PLN Dotacja w 2021 roku: 13 000 PLN
Okres realizacji	1 października 2021 – 30 czerwca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Natalia Skoczylas (koordynacja), Agnieszka Pędzich. Grono mentorskie: Magdalena Świdorska, Julianna Chrzanowska, Konrad Wysocki, Mateusz Konieczny

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Projekt Szkoła w Sąsiedztwie w swoim 3. Roku realizacji zaplanowany został jako edycja terenowa i miał wykorzystywać jedną z form mini-działania, która pojawiała się w poprzednich edycjach. Głównym celem projektu pozostaje animowanie współpracy szkół z otoczeniem, budowanie relacji sąsiedzkich oraz zwiększanie zaangażowanie uczniów i uczennic w działania na rzecz lokalnej społeczności.

Mając na uwadze doświadczenia poprzednich edycji widzieliśmy wartość w wymianie doświadczeń i spotkaniu się młodych ludzi z różnych szkół na wspólnych wydarzeniach (w miarę możliwości wynikających z ograniczeń epidemicznych) oraz ich opiekunów ze strony szkoły. Dlatego wybraliśmy jeden wspólny format i zaplanowaliśmy wspólne warsztaty z diagnozy lokalnej oraz gier terenowych dla grup uczniowskich.

Główne cele projektu to:

- rozwój postaw obywatelskich i prospołecznych poprzez wspieranie uczestników w działaniach na rzecz wzmacniania więzi sąsiedzkich, w szczególności wzmacniania relacji między ich szkołą a jej społecznym otoczeniem w formule gry terenowej;
- nowa wiedza dla uczniów i uczennic: uwrażliwienie na potrzeby i dynamikę sąsiedztwa, możliwość poznania mechanizmów badań społecznych i podstaw socjologii, które poszerzą horyzonty i kreatywność uczestników, podniesienie kompetencji współpracowania w grupie i z różnymi osobami i podmiotami instytucjonalnymi;

- wzmocnienie realnej sprawczości młodych warszawianek i warszawiaków poprzez doświadczenie projektowania i realizowania gry terenowej miejskiej według własnego pomysłu.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Działania przygotowawcze

W ramach trzeciej edycji projektu Szkoła w Sąsiedztwie zakończone zostały prace wstępne związane ze zgrupowaniem zespołu projektowego i uaktualnieniem identyfikacji graficznej. Zrekrutowanych zostało 6 szkół podstawowych z 6 dzielnic Warszawy i w każdej szkole zrekrutowane zostały grupy projektowe. Grupy te wraz z mentorkami i mentorami mieli pracować w kolejnym roku nad przeprowadzaniem gry terenowej/miejskiej na rzecz społeczności sąsiedzkiej i partnerstw lokalnych włączających szkoły.

W spotkaniu otwarcia mającym miejsce w dniu 6 grudnia 2021 r. wzięły udział osoby reprezentujące wszystkie szkoły oraz pełne grono mentorskie. W grudniu odbyło się również spotkanie warsztatowe dla mentorek i mentorów, podczas którego omówione zostały harmonogram, założenia i zasady projektu oraz dobrej współpracy.

Dalsze działania projektowe planowane były na 2022 rok.

5. Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego 2020/2021

Źródło finansowania	Projekt „Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego” był współfinansowany ze środków m.st. Warszawy i realizowany w ramach miejskiego Programu „Młodzi warszawiacy zmieniają swoje miasto (2020-2021)”
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 65 000,00 PLN Dotacja w 2021 roku: 38 000 PLN
Okres realizacji	1 października 2020 – 31 maja 2021
Skład zespołu realizującego projekt	Paweł Zalewski (koordynacja), Mateusz Wojcieszak Osoby mentorskie: Mateusz Konieczny, Magdalena Świdowska, Konrad Wysocki, Agata Bosiacka

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego;

Główne cele projektu:

Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego to kontynuacja projektu Szkolne Budżety Partycypacyjne, który realizowany był w roku szkolnym 2018/2019. Szkolny Budżet Obywatelski (SBO) to proces, w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu (wyznaczonej najczęściej przez dyrekcję lub rodziców) decyduje społeczność szkolna. Uczniowie i uczennice, a także rodzice, nauczyciele i nauczycielki czy inni pracownicy i pracowniczki szkoły, zgłaszają pomysły, tworzą projekty, a następnie sami wybierają te, które ich zdaniem są najbardziej atrakcyjne i potrzebne.

Projekt miał na celu:

- wzrost poczucia wpływu uczniów i uczennic na sprawy szkoły,
- włączenie uczennic i uczniów w decydowanie o sprawach szkoły i zyskanie wiedzy na temat jej funkcjonowania, dzięki czemu w dalszej perspektywie mogą stać się partnerami dla kadry kierowniczej w podejmowaniu decyzji o ważnych sprawach i inwestycjach,
- wzrost roli samorządów uczniowskich w szkołach,

- wzmacnianie pozytywnego obrazu szkoły otwartej na dialog i partnerstwo,
- edukacja społeczności szkolnej nt. warszawskiego budżetu obywatelskiego,
- zachęcenie do wykorzystywania narzędzia szkolnego budżetu obywatelskiego jako praktycznego uzupełnienia zajęć z przedsiębiorczości,
- stworzenie katalogu dobrych praktyk i modelu (lub kilku modeli) SBO, skrojonego do potrzeb warszawskich szkół.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Projekt planowany był w tym samej formule, co poprzednia edycja. Z uwagi na ograniczenia pandemiczne i ponowne zamknięcie szkół od października 2020 konieczne było przeniesienie spotkań do przestrzeni online.

Realizacja szkolnych budżetów obywatelskich

Do końca marca 2021 roku odbyły się głosowania lub deliberacje we wszystkich 9 szkołach biorących udział w projekcie.

1. W SP nr 132 im. Sandora Petofiego wygrał projekt „wodna mgiełka na upalne dni”. Poza zwycięskim projektem, rada rodziców zdecydowała się zrealizować inne wybrane projekty (np. gry korytarzowe, ufundowanie akwarium z rybkami czy utworzenie strefy relaksu). Dyrekcja na wakacje zaplanowała remont czytelnicy szkolnej oraz łazienek, które również zgłoszone były jako projekty w SBO.
2. W SP nr 330 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania zwyciężyły trzy projekty: aranżacja patio wewnątrz budynku, zamontowanie na ścianie w szkole chrobotka reniferowego (projekt „odetchnij w szkole”) oraz wymiana dzwonków ze zwykłych na tzw. „bezsresowe”, dzięki czemu klasyczny dźwięk dzwonka zastąpi spokojna melodia, przyjazna dla uszu.
3. W SP nr 397 im. Bohaterów Olszynki Grochowskiej wygrał projekt „uczniowskiego kącika wyciszenia”.
4. W CLV LO im. Bohaterek Powstania Warszawskiego ufundowano pianino szkolne oraz zakupiono materiały dydaktyczne do pracowni chemicznej (podręczniki do nauki oraz modele cząsteczek chemicznych).
5. W CLX LO im. Gen. Dyw. Stanisława Roweckiego „Grotą” zrealizowano projekt „Więcej miejsc do siedzenia – więcej możliwości” polegający na zwiększeniu miejsc do siedzenia na korytarzach szkolnych.
6. W CLXIII LO w Warszawie-Wesołej zrealizowano pięć projektów: „Zwierciadło duszy” (dotyczący zakupu luster do łazienek szkolnych), „Pomoc okresowa” (polegający na ufundowaniu środków higienicznych dla osób menstruujących w ramach inicjatywy Różowe Skrzyneczki), „Szkolny mural” (który zrealizowany zostanie w wewnętrznej części budynku szkoły), „W pogoni za zdrowiem” (polegający na zrealizowaniu międzyklasowego konkursu sportowego) oraz „Matematyka dla każdego” (ufundowanie dodatkowych lekcji z matematyki dla chętnych uczniów).
7. W VII LO im. Juliusza Słowackiego dzięki SBO dofinansowano szkolny festiwal filmowy „Słowacki FilmFest” oraz zrealizowano projekt „Ekozielone patio u Słowaka”, w ramach

którego umieszczono pergolę, nasadzenia zielone, ławki i hamaki oraz domki dla zwierząt i owadów na szkolnym patio.

8. W XXI LO im. Hugona Kołłątaja zrealizowano dwa projekty: „Strefę rozrywki”, w ramach której zakupiono stoły do piłkarzyków oraz 3 kanapy do wspólnej przestrzeni; drugi projekt o nazwie „Strefa odpoczynku” uzupełnił wspólną przestrzeń o pufy przeznaczone do siedzenia na przerwach.
9. W XXVII LO im. Tadeusza Czackiego w ramach projektu zakupiono 7 prezenatorów multimedialnych (wskaźników laserowych) do prowadzenia prezentacji w szkolnych salach.

Podczas realizacji SBO zaproponowaliśmy szkołom wzięcie udziału w lekcji o BO i funkcjonowaniu dzielnicy. Na potrzeby takich lekcji zaprojektowaliśmy scenariusz zajęć. We wniosku deklarowaliśmy realizację po jednej lekcji w każdej szkole. Ze względu na napięty harmonogram prac w szkole oraz obostrzenia pandemiczne, trzy szkoły nie zdecydowały się na zrealizowanie takich zajęć. W ramach tego działania zdecydowaliśmy się przeprowadzić dodatkowe zajęcia z tej tematyki w pozostałych placówkach.

Działania podsumowujące

Rozmowy z przedstawicielami urzędów dzielnic

W 2021 roku zrealizowaliśmy 4 spotkania z przedstawicielami urzędów Śródmieścia, Ochoty, Ursynowa oraz Pragi-Południe. Na spotkanie zaprosiliśmy dzielnicowych koordynatorów ds. budżetu obywatelskiego, dzielnicowych doradców młodzieżowych oraz przedstawicieli dzielnicowych wydziałów oświaty. Na spotkaniach zaprezentowaliśmy koncepcję oraz model działania wykorzystywany w LSBO, jak również przedstawiliśmy, jakie działania w ramach projektu zostały podjęte w szkołach z danej dzielnicy. Przygotowaliśmy też materiał o dobrych praktykach dla realizacji SBO z innych miast Polski oraz zagranicy, który stanowił punkt wyjścia do dyskusji nad tym, jak skutecznie można realizować SBO w obrębie całej dzielnicy. Ze względu na pandemię nie było możliwości zaproszenia przedstawicielstw urzędów do obserwacji poszczególnych etapów realizowanego SBO. Nie przeszkodziło to obecnym na spotkaniach przedstawicielom i przedstawicielkom wydziałów oświaty, którzy zwykle pojawiali się na spotkaniach przygotowani, tj. posiadając informacje od dyrekcji szkół biorących udział w projekcie. Spotkania odbyły się online przez aplikację Zoom.

Spotkanie podsumowujące

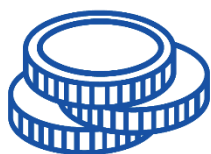
12 maja 2021 r. odbyło się spotkanie podsumowujące projekt, które – ze względu na obowiązującą sytuację epidemiczną – odbyło się online na platformie Zoom. Na spotkanie zaprosiliśmy przedstawicieli i przedstawicielki szkół. W spotkaniu wzięty udział przedstawicielstwa w składzie: nauczyciel-opiekun projektu, uczeń zaangażowany w pracę zespołu roboczego, rodzic lub autor bądź autorka zwycięskich projektów. Grupy przygotowały krótkie prezentacje/przemówienia o tym, jakie projekty zostały w szkole wybrane i jakie efekty widoczne są po zakończeniu SBO. Wstępne przemówienie wygłosiła wiceprezydent Renata Kaznowska. Na spotkaniu obecna była także dyrektorka Biura Edukacji UM Joanna Gospodarczyk. W spotkaniu uczestniczyło ponad 30 osób.

Artykuł upowszechniający w mediach branżowych oraz wystąpienia w mediach

Na zakończenie projektu postawiliśmy sobie za cel upowszechnić narzędzie jakim jest SBO. W tym celu zobowiązaliśmy się we wniosku do napisania oraz opublikowania w mediach branżowych artykułu problemowego omawiającego funkcjonowanie SBO we współczesnej szkole i podpowiadającego szkolnym decydom, w jaki sposób wprowadzać takie narzędzie. W trakcie pisania tego artykułu zdecydowaliśmy się także rozszerzyć aktywności upowszechniające. W tym celu wysłaliśmy do lokalnych warszawskich mediów notkę prasową z informacją o zrealizowaniu SBO w 9 warszawskich szkołach. Informacje o tym wydarzeniu podały m.in. radio Eska, radio Vox czy Portal Stolicy. Koordynator projektu miał również okazję skomentować rezultaty projektu w ramach audycji radia RDC. Następnie szykowany artykuł problemowy zdecydowaliśmy się zgłosić do publikacji w warszawskim serwisie NGO.pl (<https://publicystyka.ngo.pl/skolny-budzet-obywatelski-w-warszawie-czas-na-systemowe-dzialania>)

6. Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego 2021/2022

**SZKOLNY BUDŻET
OBYWATELSKI**

Źródło finansowania	Projekt „Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego” był współfinansowany ze środków m.st. Warszawy w ramach miejskiego konkursu „Młodzi warszawiacy w swoim mieście 2021-2022”.
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 69 000,00 PLN Dotacja w 2021 roku: 23 500 PLN
Okres realizacji	1 września 2021 – 30 czerwca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Paweł Zalewski (koordynacja), Mateusz Wojcieszak Osoby mentorskie: Mateusz Konieczny, Magdalena Świdorska, Konrad Wysocki

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmocnienie kompetencji liderów lokalnych;
- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego.

Główne cele projektu:

Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego to kontynuacja projektu Szkolne Budżety Partycypacyjne, który realizowany był w roku szkolnym 2018/2019 oraz projektu Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego realizowanego w latach 2020/2021. Szkolny Budżet Obywatelski (SBO) to proces, w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu (wyznaczonej najczęściej przez dyrekcję lub rodziców) decyduje społeczność szkolna. Uczniowie i uczennice, a także rodzice, nauczyciele i nauczycielki czy inni pracownicy i pracowniczki szkoły, zgłaszają pomysły, tworzą projekty, a następnie sami wybierają te, które ich zdaniem są najbardziej atrakcyjne i potrzebne.

Projekt miał na celu:

- wzrost poczucia wpływu uczniów i uczennic na sprawy szkoły,
- włączenie uczennic i uczniów w decydowanie o sprawach szkoły i uzyskanie wiedzy na temat jej funkcjonowania, dzięki czemu w dalszej perspektywie mogą stać się partnerami dla kadry kierowniczej w podejmowaniu decyzji o ważnych sprawach i inwestycjach,
- wzrost roli samorządów uczniowskich w szkołach,
- wzmocnienie pozytywnego obrazu szkoły otwartej na dialog i partnerstwo,
- edukacja społeczności szkolnej nt. warszawskiego budżetu obywatelskiego,

- zachęcenie do wykorzystywania narzędzia szkolnego budżetu obywatelskiego jako praktycznego uzupełnienia zajęć z przedsiębiorczości.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Projekt planowany był w podobnej formule, co poprzednia edycja. Z uwagi na ograniczenia pandemiczne, wyzwaniem była współpraca ze szkołami w sposób hybrydowy – zależnie od rozwoju pandemii online lub stacjonarnie.

Rekrutacja

W październiku i listopadzie 2021 r. przeprowadziliśmy otwartą rekrutację do projektu. Każda szkoła publiczna w Warszawie otrzymała maila z zaproszeniem do projektu oraz z linkiem do formularza rekrutacyjnego stworzonego w narzędziu internetowym Typeform. Link do formularza rekrutacyjnego został także umieszczony w kanałach własnych Fundacji Pole Dialogu - strona internetowa, strona na Facebooku – a także przekazany mailowo dzielnicowym wydziałom oświaty. Dzięki skutecznej formie promocji oraz wsparciu Biura Edukacji (informacja w serwisie edukacja.um.warszawa.pl oraz w newsletterze) do projektu zgłosiła się oszałamiająca liczba 58 warszawskich szkół, co w przeliczeniu daje ponad 7 szkół na każde miejsce w tegorocznej edycji projektu. Tak duże zainteresowanie wymagało trzymania się kryteriów przyjęcia szkół, które określiliśmy we wniosku. Do projektu nie zakwalifikowaliśmy żadnej ze szkół, która realizowała szkolny budżet obywatelski (czy to w naszych, czy w innych projektach) w poprzednich latach. W miarę możliwości staraliśmy się, aby szkoły, które przyjęliśmy, znajdowały się w dzielnicach różnych od tych, które reprezentowały placówki w poprzedniej edycji.

Do udziału w projekcie zaprosiliśmy 8 szkół: 4 szkoły podstawowe i 4 szkoły ponadpodstawowe. Dwie szkoły z Targówka (Szkoła podstawowa nr 398 oraz Szkoła podstawowa nr 58), dwie z dzielnicy Wola (Zespół Szkół Fototechnicznych oraz Zespół Szkół nr 7), dwie z Pragi-Południe (Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich oraz IV Liceum Ogólnokształcące) oraz po jednej placówce z Białołęki (Szkoła podstawowa nr 110) i Wawra (Szkoła podstawowa nr 404).

Pozostałym niezakwalifikowanym 50-ciu szkołom zaproponowaliśmy udział w bezpłatnym webinarze o tym, jak samodzielnie zacząć realizację szkolnego budżetu obywatelskiego w ich szkole. Webinar odbył się 22 listopada 2021 r.

Nawiązaliśmy kontakt z przedstawicielami dyrekcji w każdej z zakwalifikowanych szkół. Na potwierdzenie nawiązania kontaktu podpisaliśmy listownie porozumienia formalne z dyrektorami szkół, określające zakres działań Fundacji oraz szkoły. We wspomnianych porozumieniach dyrektor szkoły wskazał opiekuna szkolnego budżetu obywatelskiego.

Spotkania otwierające i materiały edukacyjne

W październiku 2021 r. zrealizowaliśmy jedno spotkanie online z mentorami i mentorkami, natomiast w listopadzie – w celu lepszego zapoznania opiekunów szkolnych z harmonogramem

oraz ideą projektu - zrealizowaliśmy dla nich szkolenie w formule hybrydowej. Nauczyciele mogli wybrać, czy chcą uczestniczyć zdalnie, czy stacjonarnie. Na warsztacie przekazano koordynatorom pakiety materiałów, w tym handout przypominający o zasadach projektu i najważniejszych terminach.

W listopadzie i grudniu zrealizowaliśmy 9 dwugodzinnych warsztatów otwierających pracę ze szkolnymi zespołami roboczymi (połączonych z warsztatem projektowania budżetu).

Każdy z warsztatów otwierających prowadzony był przez mentora we współpracy z opiekunem szkolnym. W każdej szkole stworzono zestaw dokumentów, które określały zasady realizacji szkolnego budżetu obywatelskiego: regulaminy, wymogi merytoryczne oraz formalne dla wniosków, harmonogram projektu oraz wzory wniosków. We wszystkich szkołach do współpracy w szkolnych zespołach roboczych zaproszono uczniów i uczennice (a także przedstawiciele lub przedstawicielki innych relewantnych grup szkolnych), a zasady uczestnictwa opracowywano przy ich udziale. Miało to na celu wzmocnienie sprawczości uczniów i uczennic w szkole poprzez postawienie ich w sytuacji równości głosu z osobami dorosłymi.

Zespół koordynujący projekt, wraz z mentorami, przygotował zestaw materiałów edukacyjnych, które zostały przekazane nauczycielom i nauczycielkom. Składały się na niego:

- scenariusz warsztatu otwierającego (połączonego z warsztatem projektowania budżetu),
- prezentacja o projekcie i idei SBO dla kadry pedagogicznej,
- przykłady dobrych rozwiązań z innych szkół (zebrane w publikacjach Fundacji Pole Dialogu, które zrealizowaliśmy w poprzednich latach),
- trzy schematyczne regulaminy SBO do dalszych prac w projekcie,
- trzy scenariusze zajęć o SBO,
- wzór harmonogramu i wniosku projektowego w SBO
- propozycja sposobu głosowania nad projektami.

Realizacja szkolnych budżetów obywatelskich oraz działania podsumowujące uzyskane efekty projektu zrealizowane zostały w 2022 r.

7. Pole do działania – Program Aktywna Warszawska Młodzież

Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 56 500 PLN Dotacja w 2021 roku: 26 500 PLN
Okres realizacji	1 września 2021 – 31 lipca 2022
Skład zespołu FPD realizującego projekt	Mateusz Wojcieszak, Natalia Skoczylas

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju;

Główne cele projektu:

Projekt był realizowany w ramach programu Aktywna Warszawska Młodzież, który jest skierowany do nieformalnych grup młodzieżowych z Warszawy i ma na celu wspieranie ich (organizacyjnie i finansowo) w realizacji ich własnych pomysłów. W naszym projekcie skoncentrowaliśmy się na poszukiwaniu pomysłów w kilku obszarach tematycznych najbliższych naszym działaniom misyjnym:

- przeciwdziałania negatywnym skutkom zmiany klimatu,
- przeciwdziałania radykalizacji i polaryzacji,
- działaniom na rzecz równości płci, antydyskryminacji i praw człowieka.

Celem projektu jest dotarcie również do osób, które do tej pory nie były zaangażowane w działania społeczne, a nie tylko do liderów i liderki uczniowskiej społeczności.

Główne działania zrealizowane w 2021:

W ramach projektu w 2021 r. wsparliśmy finansowo 3 pomysły zespołów młodzieżowych, a dodatkowe 2 zespoły przeszły przez pierwszy etap, natomiast ich projekty wymagały jeszcze dalszych przygotowań.

Ważną część projektu w 2021 stanowiła kampania promocyjna. Stworzyliśmy serię materiałów promocyjnych, w tym materiały wideo wypracowane razem z młodzieżowymi influencerkami, stworzyliśmy profil projektu na Instagramie, grafiki promocyjne, internetowe banery reklamowe, a także materiały informacyjne o projekcie – w tym pakiet prasowy, one pager informacyjny, formularz rekrutacyjny, opisy na social media (facebook oraz instagram).

W tym czasie rozpoczęliśmy współpracę z dwoma influencerkami: Barbarą Szablisty (nick na Instagramie @basnictvi – ponad 10 tysięcy osób obserwujących) oraz Zuzanną Karcz (nick na Instagramie @karczulka – cztery tysiące osób obserwujących). Na kampanie złożyły się nagrane insta stories - krótkie filmy na których influencerki opowiadały o projekcie i zachęcały do aktywności społecznej. Za każdym razem wskazywały możliwość finansowania swoich pomysłów za pośrednictwem Aktywnej Warszawskiej Młodzieży.

W tym czasie powstał też regulamin naboru i potrzebne materiały formalne, ustalone zostały wskaźniki do ewaluacji działań.

Każdy grupa uczniowska, która zgłosiła się do nas z pomysłem na działania otrzymała wsparcie w postaci rozmów mentorskich o celach, harmonogramie, budżecie i sojusznikach działań. 3 grupy otrzymały dofinansowanie w 2021. Te działania to:

1. Bo Warto - zespół młodzieżowy zajmuje się organizowaniem warsztatów o budżecie obywatelskim dla młodzieży warszawskiej, w którym promowany jest Warszawski Budżet Obywatelski. Około 1000 uczniów i uczennic weźmie udział w warsztatach, a w mediach społecznościowych zobaczycie kampanię promocyjną tego narzędzia partycypacji.
2. Śródmiejska Konferencja Samorządów Uczniowskich – nieformalna grupa radnych i byłych radnych Młodzieżowej Rady Dzielnicy Śródmieście zorganizuje konferencję, w której weźmie udział 20 szkół z dzielnicy Śródmieście. W czasie wydarzenia odbędą się warsztaty oraz prelekcje dla zgromadzonych osób.
3. Harcerska Służba Dzielnicy - organizuje ją grupa zaangażowanych uczniów i uczennic z dzielnicy Wilanów. W ramach projektu odbędzie się Harcerski dzień myśli braterskiej oraz noc filmowa, a także ciepłe punkty podczas Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Pozostałe działania z planowanych 12-13 na cały projekt przewidziane do wsparcia, dofinansowania i realizacji w 2022.

8. Bliska Warszawa

Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 17 000,00 PLN Dotacja w 2021 roku: 17 000 PLN
Okres realizacji	27 czerwca 2021 – 20 września 2021
Skład zespołu FPD realizującego projekt	Jadwiga Cichocka-Kawiak, Filip Górski, Mateusz Wojcieszak

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju;

Główne cele projektu:

Projekt miał przede wszystkim stanowić propozycję dla młodych ludzi, aby poznali bliżej Warszawę, nowe możliwości spędzania w niej czasu, a także nowe osoby mieszkające w tej samej oraz w zupełnie innej dzielnicy. Zależało nam, żeby w trakcie projektu pokazywać ważne dla nas wartości otwartości, różnorodności, rozmowy mimo różnic i zaciekawienia Innymi.

Projekt miał kilka celów szczegółowych:

- integracja dzieci i młodzieży, wspieranie społeczności młodych ludzi w nawiązywaniu nowych relacji
- poznanie swojej najbliższej okolicy oraz historii swojej okolicy
- poznanie lokalnych MALi, wzmacnianie świadomości MALi wśród młodych mieszkańców i mieszkank
- poznanie innych części Warszawy oraz młodych osób mieszkających w innej części miasta
- pokazanie i doświadczenie tworzenia narzędzia gry miejskiej, która może być aktywizującym działaniem dla społeczności szkolnej lub lokalnej, nauka przez doświadczenie współpracy, wspólnego działania, planowania i realizowania wspólnego przedsięwzięcia.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Projekt realizowany w ramach Lata w mieście – wakacyjnej oferty dla uczniów i uczennic warszawskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zrekrutowaliśmy 2 uczniowskie grupy warsztatowe z 2 dzielnic (łącznie: 14 osób - 6 na Pradze i 8 na Bielanach), które spotykały

się przez kolejne dni wypracowując grę miejską dla drużyny z drugiej dzielnicy przy wsparciu animatorek, eksperta ds. gier miejskich i varsavianistek. Każda grupa stworzyła autorskie mapy swoich dzielnic identyfikując ważne dla niej punkty. Na zakończenie obie grupy odwiedziły nawzajem swoje dzielnice i wzięły udział w swoich grach miejskich.

Na początku przeprowadziliśmy warsztat integracyjny, w trakcie, którego stworzyliśmy przestrzeń dla nawiązania relacji i integracji dzieci i młodzieży. W ramach kolejnych warsztatów młodzież poznała lepiej dzielnicę - poznała jej ważne punkty historyczne, przeszła się spacerem po ważnych miejscach dla mieszkańców dzielnicy. W ramach tych spacerów i warsztatów młodzież odwiedziła lokalne MAlE (Biblioteka im. Staszica na Bielanych, Centrum Wielokulturowe na Pradze, Klubokawiarnia Międzypokoleniowa na Muranowie) oraz ważne miejsca dla mieszkańców (np. Ogródek przy pl. Konfederacji na Bielanych czy lokalne podwórka na Pradze Północ). Na koniec młodzież uczestniczyła w grze miejskiej w zupełnie nieznanym sobie dzielnicy, dzięki czemu poznała inną dzielnicę, ważne punkty w niej oraz drugą grupę uczestników. W trakcie całego wydarzenia przyświecał nam cel, żeby pokazać młodym ludziom Warszawę oraz jak można spędzać w niej czas i co odwiedzać w mniej centralnych dzielnicach.

9. Warszawski Panel Klimatyczny

Partnerzy projektu	Partnerstwo trzech organizacji: Fundacja Pole Dialogu, Fundacja Stocznia, Fundacja Civis Polonus
Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 32 636,50 PLN Dotacja w 2021 roku: 4 785 PLN
Okres realizacji	1 września 2020 – 28 lutego 2021
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Agnieszka Pędzich, Filip Górski

Cele statutowe, które projekt realizował:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu była realizacja panelu obywatelskiego z mieszkańcami Warszawy na temat: Jak zwiększyć efektywność energetyczną Warszawy i udział odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym miasta? Z uwagi na pandemię całość wydarzenia była online, mimo wstępnie planowanych niektórych wydarzeń na żywo.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Zadania zespołu koordynującego obejmowały przygotowanie i obsługę całości wydarzenia, przeprowadzenie spotkań panelu i głosowania oraz ich podsumowanie.

Zdecydowana większość działań projektu zrealizowana została w 2020, kiedy miały miejsce przygotowania oraz obrady Warszawskiego Panelu Klimatycznego.

Na rok 2021 założyliśmy jedynie etap podsumowania i ewaluacji całego projektu. Wspólnie z Fundacją Stocznia zorganizowaliśmy spotkanie on-line podsumowujące Warszawski Panel Klimatyczny. Odbyło się ono 4 lutego i było transmitowane na żywo na fanpejdżu Fundacji Civis Polonus.

Do udziału w spotkaniu zaprosiliśmy nie tylko panelistów i panelistki, lecz także wszystkie inne osoby zaangażowane w panel - doradców merytorycznych, ekspertów, strony, obserwatorów oraz członków i członkinie zespołu monitorującego. Celem spotkania było przedstawienie

odpowiedzi Urzędu m.st. Warszawy na przegłosowane w panelu rekomendacje, dlatego gośćmi spotkania byli: prezydent Rafał Trzaskowski i dyrektor koordynator Justyna Glusman oraz pracownicy urzędu miasta. Podczas spotkania prezydent podziękował panelistom i panelistkom (oraz innym zaangażowanym stronom) za ich pracę, a dyrektor koordynator przedstawiła ramowy plan wdrażania rekomendacji. Z planem można zapoznać się na stronie <https://eko.um.warszawa.pl/-/warszawski-panel-klimatyczny>.

Na zakończenie projektu opracowaliśmy wspólnie z zespołem koordynacyjnym 3 organizacji raport podsumowujący Warszawski Panel Klimatyczny, w którym napisaliśmy m.in. o tym, kto go zainicjował, czym w ogóle jest panel obywatelski i jak w szczegółach wyglądała jego stołeczna wersja. W raporcie podzieliliśmy się informacjami o tym, jak zapraszaliśmy do udziału w panelu, w jaki sposób wyłoniliśmy jego skład i jak panel wypracowywał swoje rekomendacje dla miasta. Jego część stanowią również wyniki głosowania nad rekomendacjami, w którym paneliści i panelistki wybrali 49 pomysłów na zwiększenie efektywności energetycznej i udziału OZE w Warszawie. Raport wzbogaciliśmy o wypowiedzi uczestników Warszawskiego Panelu Klimatycznego, w tym przede wszystkim samych panelistów i panelistek.

W 2021 roku po stronie Fundacji Pole Dialogu było również utrzymanie relacji z ekspertami i doradcami Panelu oraz zadbanie o zakończenie procesu razem ze Stronami oraz Obserwatorami, spotkania podsumowujące i ewaluacyjne.

Za zorganizowanie i przeprowadzenie Panelu otrzymaliśmy nagrodę S3KTOR 2020/2021.

10. Youth PB Accelerator

Lider projektu	Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych SocLab
Partnerzy projektu	Fundacja Pole Dialogu, Community Places, Shared Future, Media Lab Universidad de Grenada
Źródło finansowania	Erasmus +
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 22 588,60 EUR Dotacja w 2021 roku: 65 262,64 PLN
Okres realizacji	1 września 2019 – 31 marca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Paweł Zalewski (koordynacja)

Cele statutowe, które projekt realizował:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu „Youth PB Accelerator” jest zwiększenie uczestnictwa młodych osób w lokalnych budżetach partycypacyjnych oraz upowszechnienie idei szkolnych budżetów partycypacyjnych. Odbiorcami projektu są nauczyciele, animatorzy i osoby pracujące z młodzieżą, które w codziennej pracy poruszają tematy edukacji obywatelskiej i partycypacji. Youth PB Accelerator ma na celu wymianę wiedzy i opracowanie wspólnych standardów europejskich włączania młodzieży w budżety partycypacyjne.

Główne działania zrealizowane w 2021:

W 2021 roku kontynuowaliśmy rozpoczęte rok wcześniej działania zmierzające do opracowania zestawu narzędzi dla osób pracujących z młodzieżą w językach narodowych wszystkich partnerów: po angielsku, hiszpańsku i po polsku. Będą to:

- przewodnik/narzędziownik – przedstawiający model wykorzystania narzędzia jakim jest budżet partycypacyjny w szkołach, opracowany na podstawie materiałów i danych zebranych w różnych krajach;
- materiał wideo promujący ideę szkolnych budżetów partycypacyjnych;

- interaktywna mapa dobrych praktyk włączania młodzieży w procesy partycypacyjne w Europie i na świecie.

W związku z wydłużeniem projektu, publikacja efektów pracy odbyła się w pierwszym kwartale 2022 roku.

Praca nad przewodnikiem dla osób pracujących z młodzieżą

Głównym efektem projektu jest przewodnik z metodami włączania dzieci i młodzieży w miejskie polityki i narzędzia partycypacji, ze szczególnym uwzględnieniem budżetu partycypacyjnego. Z całym zespołem projektowym opracowaliśmy rozdziały o proponowanych metodach, wartościach stojących za budżetem, warunkach sprzyjających działaniu budżetów i etapach (krokach) młodzieżowych budżetów obywatelskich. Premiera publikacji odbyła się pod koniec marca 2022 roku.

Testowanie

Jednym z zadań zespołu projektowego było przetestowanie idei i narzędzi, które przygotowaliśmy w ramach projektu. Fundacja Pole Dialogu odpowiadała za zrealizowanie testowania z dwiema grupami: z młodzieżą oraz z praktykami partycypacji. Testowanie w Warszawie zrealizowaliśmy w dwóch turach.

Pierwsza tura – warsztaty z młodzieżą

Od 01.12.2020 do 25.01.2021 w Warszawie zbierane były zgłoszenia wniosków do kolejnej edycji miejskiego budżetu obywatelskiego. Z perspektywy naszego projektu była to idealna szansa, aby sprawdzić, czy założenia i rozwiązania przyjęte w naszym toolkicie są zrozumiałe i angażujące dla młodych osób. Z chętnymi grupami młodych osób, które podejmują edukację w sposób pozaformalny, przeprowadziliśmy dwa warsztaty. Odbyły się one online na platformie Zoom przy wykorzystaniu różnorodnych narzędzi internetowych do edukacji zdalnej.

Warsztat pierwszy dotyczył idei budżetu obywatelskiego. Zapoznaliśmy uczestników i uczestniczki z pojęciem budżetu partycypacyjnego/obywatelskiego, przedstawiliśmy im etapy, które obowiązują w budżecie warszawskim oraz zapoznaliśmy ich z wartościami, które budżet partycypacyjny reprezentuje. Na koniec pierwszego warsztatu uczestnicy i uczestniczki otrzymali_ły materiały do samodzielnej pracy, które miały pomóc im w namyśle nad potencjalnymi zmianami w ich sąsiedztwie.

Warsztat drugi polegał na generowaniu pomysłów od uczestników i uczestniczek. Generowanie pomysłów rozpoczęliśmy od zmapowania obszarów, które uczestnikom i uczestniczkom wydawały się istotne. Następnie zachęcaliśmy ich do wymyślenia sposobów na poprawę jakości życia w ich otoczeniu. Na koniec uczestnicy i uczestniczki zapoznani zostali ze sposobami na uczestnictwo w budżecie partycypacyjnym – zarówno złożenie projektu, jak i uczestnictwo w deliberacji lub głosowaniu. Po obu warsztatach chętni uczestnicy i chętne uczestniczki mogli_ły zwrócić się do organizatorów z prośbą o pomoc w złożeniu projektu.

Przeprowadzone warsztaty dały zarówno organizatorom, jak i uczestnikom i uczestniczkom ciekawe spojrzenie na kwestię realizacji budżetu obywatelskiego w trakcie pandemii. Pomimo

przeszkód, w ramach warsztatów wypracowano kilka interesujących pomysłów. Ich autorzy oraz autorki mają nadzieję złożyć projekty w bieżącej edycji budżetu obywatelskiego w Warszawie.

Druga tura – konsultacje z ekspertami

22 kwietnia 2021 r. spotkaliśmy się online z praktykami i praktyczkami partycypacji. Było to 16 osób, które reprezentowało bardzo szerokie grono eksperckie z 4 miast (Warszawa, Kraków, Gdynia, Lublin). Wśród nich byli:

- urzędnicy zajmujący się konsultacjami społecznymi i realizacją miejskich budżetów partycypacyjnych,
- pracownicy i pracownice NGO zajmujące się działaniami partycypacyjnymi, w tym edukacją o BP,
- akademicy i academiczki oraz badacze i badaczki podejmujące tematykę społeczeństwa obywatelskiego i działalności partycypacyjnej.

Celem naszego spotkania była rozmowa na temat treści, które do tej pory wypracowaliśmy w narzędziowniku. Przed spotkaniem uczestnicy i uczestniczki otrzymały specjalnie przygotowany handout z roboczym materiałem. Zaprezentowaliśmy im podejście stosowane w narzędziowniku oraz materiały takie jak warunki sprzyjające, wartości oraz etapy BP. Zadaniem osób uczestniczących było zapoznanie się z tymi materiałami i podzielenie się na ich podstawie luźnymi refleksjami. Ważnym aspektem dyskusji było odniesienie tych materiałów, stanowiących niekiedy abstrakcyjny model, do realnych doświadczeń społecznej partycypacji.

Wywiązała się bardzo owocna dyskusja, której największą wartością było podzielenie się OU własnymi doświadczeniami, dzięki czemu mogliśmy usłyszeć, czy zaprezentowane materiały są ich zdaniem trafnie opisane. Eksperci docenili szczególnie świeżość niektórych z pomysłów, zwracając jednocześnie uwagę na to, żeby narzędzia – wypracowane na podstawie zaprezentowanych treści – były możliwe do użytku w polskim kontekście.

Praca nad grą karcianą o wartościach budżetów obywatelskich dla młodzieży

Realizując warsztaty z młodymi osobami zauważyliśmy potrzebę efektywniejszego przekazania uczestnikom i uczestniczkom wiedzy dot. wartości budżetów partycypacyjnych. Wartości są abstrakcyjnym produktem intelektualnym, do zrozumienia którego potrzeba pewnej intuicji. Intuicja ta jest umiejętnością, której da się nauczyć przez zetknięcie się z konkretnymi przykładami. Aby uatrakcyjnić młodzieży możliwość poznania przykładów oraz nazwania wartości budżetów partycypacyjnych, które stoją za przykładami, zaproponowaliśmy zaprojektowanie gry dyskusyjnej.

Projekt oraz pomysł gry oparliśmy na „grze w zmianę”, gdzie karty działań zamieniliśmy w karty wartości, a karty efektów zamieniliśmy na karty dobrych praktyk. W drugiej połowie 2021 roku pracowaliśmy nad dostosowaniem instrukcji, brzmieniem kart, tłumaczeniami na polski, angielski i hiszpański oraz wstępnym projektem oprawy graficznej, spójnej z oprawą pozostałych materiałów projektowych.

Testowanie powstałej gry z młodzieżą oraz premiera narzędzia, ze względu na wydłużenie projektu, zaplanowane zostały na początek 2022 roku.

11. Włącz szkołę!

włącz
szkołę!

Lider projektu	Fundacja Pole Dialogu
Partnerzy projektu	Centrum Edukacji Obywatelskiej, Norsensus Mediaforum
Źródło finansowania	Program Aktywni Obywatele, Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 144 000 EUR Dotacja w 2021 roku: 200 337,5 PLN
Okres realizacji	15 stycznia 2021 – 30 kwietnia 2023
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD w 2021:	Ze strony FPD: Agnieszka Pędzich (koordynatorka), Paweł Zalewski, Jadwiga Cichocka-Kawiak, Natalia Skoczylas, Minerwa Wdzięczkowska

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu jest zwiększanie świadomości i znajomości 3. Sektora w szkołach w Polsce – wśród kadry nauczycielskiej oraz wśród młodzieży. Projekt jest inspirowany warszawskim projektem Pozarządownik Szkolny i również wykorzystuje karcianą grę dyskusyjną Włącz zmianę! która pokazuje różnorodność 3. Sektora w Polsce.

Działania projektowe w dłuższym okresie mają na celu wzmacnianie szkół i organizacji w nawiązywaniu i budowaniu dobrej współpracy.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Projekt rozpoczął się w styczniu 2021 roku. Fundacja Pole Dialogu jako lider projektu odpowiedzialna była za formalne rozpoczęcie projektu, podpisanie umów, uzgodnienie ram współpracy z partnerami. Podzieliliśmy się zakresem odpowiedzialności z naszym polskim

partnerem Fundacją Centrum Edukacji Obywatelskiej, z którą wspólnie podjęliśmy się realizacji projektu inspirowanego również naszym wspólnym projektem w Warszawie.

Większość działań projektowych realizowanych w samych szkołach z uwagi na kompetencje i misję statutową CEO zostały w ramach podziału odpowiedzialności przypisane CEO, w tym: przygotowanie materiałów edukacyjnych (wizyt studyjnych w formie filmów video i scenariuszy lekcji), rekrutacja szkół, przeprowadzenie spotkań wprowadzających dla nauczycieli, kontakt z nauczycielami, realizacja webinarów dla nauczycieli oraz dyrekcji szkół.

Po stronie FPD w 2021 z kolei znalazły się:

- opracowanie identyfikacji graficznej dla projektu;
- przeprowadzenie badania eksploracyjnego na temat aktualnej sytuacji w zakresie współpracy szkół i organizacji społecznych w Polsce;
- przygotowanie ogólnopolskiej wersji gry;
- rekrutacja grupy eksperckiej i rozpoczęcie prac nad stworzeniem Kodeksu Dobrej Współpracy szkół i organizacji społecznych;
- współpraca z zagranicznym partnerem Norsensus Media Forum.

Niezależnie od odpowiedzialności w projekcie, zespół koordynacyjny z obydwu organizacji wspólnie pracował nad poszczególnymi elementami projektu w trybie cotygodniowych spotkań zespołowych i wspólnego omawiania planowanych i realizowanych działań.

W ramach dofinansowania w ramach programu Aktywni Obywatele otrzymaliśmy również dotację na rozwój instytucjonalny fundacji i w ramach tego zrealizowaliśmy:

- proces odświeżenia strategii Fundacji;
- Urodziny Fundacji jako wydarzenie promocyjne i wzmacniające społeczność skupioną wokół Pola Dialogu;
- szkolenia i warsztaty dla zespołu.

Badanie W stronę współpracy: organizacje społeczne i szkoły

W okresie marzec – czerwiec 2021 zrealizowaliśmy eksploracyjne badanie jakościowe dotyczące aktualnej sytuacji współpracy szkół i organizacji. Było to pierwsze tego typu opracowanie w Polsce. A wobec rozpoczynających się dyskusji wokół planowanych zmian w prawie oświatowym (znanych później jako „Lex Czarnek”) temat okazał się bardzo żywy i ważny dla opinii publicznej. Atmosfera wokół tych zmian natomiast oraz kolejna fala pandemii COVID sprawiały, że samo badanie było bardzo trudne do zrealizowania. Ostatecznie zrealizowaliśmy:

- 11 wywiadów indywidualnych z dyrekcjami szkół,
- 18 wywiadów z nauczycielkami i nauczycielami (diady, triady i 6 IDI)
- 2 wywiady z rodzicami (diada i IDI)
- 3 wywiady grupowe z uczniami i uczennicami
- 9 wywiadów indywidualnych z osobami reprezentującymi organizacje społeczne
- 4 wywiady eksperckie z osobami zajmującymi się edukacją i/lub 3. sektorem

W badaniu uwzględniliśmy szkoły i organizacje z różnych regionów Polski i z miejscowości różnej wielkości. Mieliśmy przedstawicieli szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz branżowych, jak również Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych. Taka różnorodność placówek i perspektyw pozwoliła nam na przyjrzenie się bardzo wielu różnym kontekstom współprac.

Raport z badania podsumowuje główne wnioski dotyczące głównych motywacji i potrzeb szkół oraz organizacji do wchodzenia we współpracę, a także barier i punktów zapalnych w tej współpracy. Pytaliśmy o zasady i stosowane praktyki weryfikacji ngo, a także samą atmosferę wokół współpracy z organizacjami w świetle dyskusji wokół nowych przepisów. Na zakończenie raportu sformułowane zostały rekomendacje.

Raport stanowił dla nas ważny punkt wyjścia do planowania kolejnych działań w projekcie, w szczególności tych skierowanych do szkół, odpowiadając na zgłaszane przez nie trudności i potrzeby.

Gra dyskusyjna: Włącz zmianę!

Jednym z pierwszych działań projektowych było opracowanie nowej ogólnopolskiej wersji gry karcianej. Podobnie jak grę o warszawskim sektorze przygotowaliśmy ją we współpracy z Pogotowiem Facylitacyjnym (i Agatą Urbanik). Talia kart została przygotowana w taki sposób, aby pokazać różnorodność działań organizacji społecznych w całej Polsce, uwzględniając różne typy działań oraz ich efekty. Zależało nam na tym, aby znalazły się w niej organizacje z różnych regionów, a także z większych i mniejszych miejscowości, aby jak najwięcej uczniów i uczennic mogło się zidentyfikować z ich działaniami podczas gry.

Poza poszukiwaniami organizacji i doprecyzowaniu opisu ich działań, etap ten uwzględniał też testowanie brzmienia nowych opisów z młodymi osobami, a także prace redakcyjne, graficzne i dopracowywanie instrukcji oraz stworzenie filmu instruktażowego do gry i przewodnika dla nauczycieli i nauczycielek prowadzących rozgrywki w swoich klasach z szerszym kontekstem działania organizacji 3. Sektora w różnych obszarach życia społecznego.

Następnie gra została wydrukowana i jest sukcesywnie przekazywana szkołom uczestniczącym w projekcie.

Grupa ekspercka i Kodeks Dobrej Współpracy

Na początku 2021 roku zrekrutowaliśmy grupę ekspercką, w skład której weszło łącznie 11 osób, w tym 2 osoby reprezentujące dyrekcje szkół, 4 – kadry pedagogiczne, 2 – młodzież, 2 – rodziców, 3 – organizacje społeczne. Niektóre osoby w tym gronie łączyły 2 role. Zależało nam też na uwzględnieniu różnych regionów i wielkości ośrodków, dlatego mamy osoby z dużych i małych miast, a także z różnych stron Polski. Od początku zakładaliśmy, że tryb pracy grupy to będą spotkania online oraz praca na wspólnych dokumentach pomiędzy spotkaniami.

Grupa rozpoczęła prace w maju, kiedy odbyło się pierwsze spotkanie (27.05.2021). Drugie odbyło się 11 października (a kolejne 2 przewidziane były na kolejny rok).

Grupa stanowiła ciało konsultacyjne dla projektu, omawialiśmy i konsultowaliśmy z nią wstępne wyniki badania oraz raport. Głównym celem dla grupy było jednak wypracowanie Kodeksu Dobrej Współpracy i podczas spotkań w 2021 rozpoczęliśmy dyskusje wokół tego tematu, by dokończyć dokument w 2022 roku.

Rozwój instytucjonalny

Dotacja z programu Aktywni Obywatele pomogła nam również sfinansować część działań w ramach rozwoju instytucjonalnego Fundacji.

Aktualizacja strategii Fundacji

Bardzo ważnym działaniem z zakresu rozwoju instytucjonalnego był proces aktualizacji strategii Fundacji. Zaprosiliśmy do współpracy Małgorzatę Lelonkiewicz, która tworzyła z zespołem założycielskim Fundacji poprzednią strategię i towarzyszyła im przy wypracowywaniu misji, wizji i wartości 10 lat temu. Obecny zespół Fundacji tworzą już zupełnie nowe osoby i też minęło wiele czasu, dlatego zależało nam bardzo na aktualizacji tej strategii – zarówno pod kątem nowych wyzwań i sytuacji społecznej, jak również nowych osób. Chcieliśmy wspólnie wypracować ważne dla nas wartości i cele w kontekście budowania wizerunku Pola Dialogu na zewnątrz.

Dlatego zorganizowaliśmy wyjazd na Szkołę Letnią pod koniec sierpnia 2021, podczas którego mieliśmy szereg warsztatów zarówno wokół zasobów zespołów (po przeprowadzeniu testów kompetencji DISC), jak i naszej wizji dalszego rozwoju Fundacji i kluczowych obszarów, którymi chcielibyśmy się zajmować w kolejnych latach.

Po Szkole Letniej mieliśmy jeszcze konsultacje i spotkania wokół strategii oraz prace w grupach roboczych nad poszczególnymi jej elementami. Cały proces sfinalizowaliśmy już na początku 2022. Rok 2022 jest już pierwszym rokiem obowiązywania nowej strategii.

10. urodziny Fundacji

Jako element budowania naszej widoczności oraz wzmocnienia społeczności wokół Pola Dialogu zorganizowaliśmy obchody 10. Urodzin Fundacji we wrześniu 2021. Był to dla nas ważny moment, w którym spotkały się osoby, które tworzyły Pole Dialogu, współpracowały z nim w pierwszym etapie działania Fundacji oraz nowy zespół i aktualni współpracownicy i partnerzy. Wspólne świętowanie jest ważną wartością, którą podkreślamy w swoich projektach jako element budowania wspólnoty, umacniania wizji i szukania inspiracji do kolejnych działań.

Szkolenia

Cały zespół Fundacji wraz z zespołem organizacji partnerskiej CEO uczestniczył w szkoleniu z narzędzi aktywizacji online u Oli Chodasz - jako wsparcie w przygotowywaniu interaktywnych warsztatowych działań w przestrzeni online, która stała się nowym środowiskiem pracy w projektach w konsekwencji pandemii COVID-19;

12. Narada Obywatelska o Klimacie

Lider projektu	Fundacja Pole Dialogu
Partnerzy projektu	Instytut na rzecz Ekorozwoju, Norsensus Mediaforum
Źródło finansowania	Program Aktywni Obywatele, Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 84 129 EUR Dotacja w 2021 roku: 42 064,00 EUR
Okres realizacji	1 listopada 2021 – 30 kwietnia 2023
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD w 2021:	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Agnieszka Pędzich, Minerwa Wdzięczkowska, Filip Górski

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu jest włączanie mieszkank i mieszkańców do decydowania o polityce klimatycznej swojego miasta. Po raz kolejny połączyliśmy siły praktyków partycypacji i ekspertów klimatycznych, aby wypracować narzędzie inspirowane panelami obywatelskimi organizowanymi w dużych miastach, ale dopasowane do potrzeb i możliwości mniejszych gmin. Projekt w pierwszej fazie miał formę pilotażu wykorzystania metody sądów obywatelskich w 4 gminach. Następnie na ich podstawie przygotowujemy program wsparcia organizacji takich narad w całej Polsce, obejmujący konsultacje eksperckie, materiały edukacyjne z zakresu partycypacji i ochrony klimatu, a także narzędzia wspierające dyskusję.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Projekt rozpoczął się w listopadzie 2021, więc w roku 2021 zrealizowaliśmy część działań przygotowawczych, w tym: podpisanie umów z partnerami i uzgodnienie formalności, przygotowanie harmonogramów i budżetów oraz dokumentów księgowych dla projektu, skompletowany został zespół koordynacyjny do realizacji projektu oraz rozpoczęliśmy rekrutację pozostałych 2 gmin do laboratoryjnej pierwszej fazy projektu.

Zaangażowanie zadeklarowały już Cieszyn oraz Świdwin, z którymi mieliśmy okazję współpracować w innych działaniach. Pozostałe dwie gminy zrekrutujemy m.in. we współpracy z Unią Miasteczek Polskich. Informacje o rekrutacji zamieściliśmy w mediach branżowych oraz na naszych kanałach społ. Zależało nam, aby zrekrutowane miasta znajdowały się w różnych częściach kraju oraz różniły się wielkością czy wskaźnikami demograficznymi mieszkańców.

W pierwszych miesiącach powstała też identyfikacja graficzna dla projektu, która składała się z doboru kolorów projektu, fontu oraz logotypu.

W 2021 roku rozpoczęliśmy również pracę nad sondażem świadomości klimatycznej – wspólnie z naszym partnerem Instytutem na rzecz Ekorozwoju przygotowaliśmy ankietę z metryczką i pytaniami o znajomość podstawowych zagadnień z zakresu zmian klimatu oraz proklimatycznych działań mieszkańców. Zmapowaliśmy grupy mieszkańców, na których głosie szczególnie nam zależy, a więc także grup często wykluczonych z internetowej komunikacji. Ankieta będzie też sposobem na rekrutację osób do Narad - chętni badani na końcu ankiety będą mogli zostawić kontakt do siebie. Zebrane wyniki przeanalizujemy, odpowiednio ważąc strukturę zebranej próby, by odzwierciedlała strukturę populacji i wykorzystamy przy tworzeniu komunikatów o projekcie, treści do narady. Pomogą też one w tworzeniu efektywniejszych działań środowiskowych i informacyjnych w Urzędzie. Ankietę i analizę wyników stworzymy z InE, natomiast zadaniem gmin będzie skuteczna komunikacji i dystrybucja.

13. Raport o stanie gminy – od obowiązkowego zadania, do narzędzia uczestnictwa mieszkańców

Lider projektu	Sieć Obywatelska Watchdog Polska
Partner projektu	Fundacja Pole Dialogu
Źródło finansowania	Open Society Foundation
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 11 980 USD Dotacja w 2021 roku: 4 660 USD
Okres realizacji	1 października 2020 – 1 października 2021
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Wojciech Wilk, Filip Górski, Jadwiga Cichocka-Kawiak,

Cele statutowe, które projekt realizował:

- promocja idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik konsultacyjnych i partycypacyjnych, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;

Główne cele projektu:

Raport o stanie gminy to sprawozdanie osoby na stanowisku wójta/burmistrza/prezydenta dotyczące wdrażania lokalnych programów i uchwał w danym roku. W dyskusji nad raportem mogą uczestniczyć mieszkańcy i taki był przede wszystkim cel ustawodawcy – coroczny raport o stanie gminy miał zwiększyć udział obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania organów publicznych. Naszymi działaniami w gminach chcieliśmy uczynić to narzędzie miejscem do rzetelnej rozmowy na temat wyzwań i sukcesów w społecznościach.

Główne działania zrealizowane w 2021:

Chcąc, by coroczna publikacja raportu o stanie gminy była okazją do rozmowy o lokalnych sprawach, w którą zaangażują się mieszkańcy, zaprosiliśmy do współpracy „szczęśliwą dziesiątkę” gmin, z którymi wypracowaliśmy dobre praktyki dotyczące tworzenia raportu.

Po rekrutacji gmin do projektu w 2020 i wstępnych szkoleniach w roku 2021 kontynuowaliśmy działania z 15 gminami w projekcie. Nasza Fundacja bezpośrednio współpracowała z 3 z nich: Piastów, Sędziejowice i Świdwin.

Mentoring

Nasza praca z gminami koncentrowała się na indywidualnych spotkaniach online z decydentami i urzędnikami odpowiedzialnymi za przygotowania raportu o stanie gminy, które średnio odbywaliśmy raz na trzy tygodnie. Podczas spotkań mapowaliśmy potrzeby urzędu odnośnie raportów oraz omawialiśmy dobre i złe przykłady podobnych dokumentów. W pierwszym etapie ewaluowaliśmy również raporty z danych gmin z poprzednich lat – wspólnie ustalając, które części wymagają poprawy a które warto zachować. Na kolejnych spotkaniach urzędnicy na podstawie przygotowanego planu pracy dostarczali następane fragmenty nowego raportu.

Konsultacje społeczne raportów

Dalsza praca polegała na wypracowaniu wspólnie z urzędem a później wsparciu urzędników w przeprowadzeniu procesów uspołeczniających model wypracowywania raportów lub dyskusji nad nimi. W każdej gminie pracowaliśmy innymi metodami, z którymi można zapoznać się poniżej:

Piastów

Odbyły się 3 spotkania deliberacyjne w modelu narady obywatelskiej z udziałem zróżnicowanej grupy 12 wybranych mieszkańców i mieszkanek. Spotkania odbyły się online i miały charakter warsztatowy, zakończyły się publicznym wysłuchaniem i były transmitowane na kanale w mediach społecznościowych.

Mieszkańcy zaprezentowali na zakończenie wypracowane rekomendacje do raportu – dotyczące samej treści, a także strony graficznej oraz promocji.

Mieszkańcy Piastowa zgłaszali też swoje propozycje w specjalnym kwestionariuszu, który został wypełniony przez 145 osób.

Sędziejowice

W lutym odbyło się godzinne spotkanie dla mieszkańców zorganizowana przez Wójta Gminy w formule „pytania i odpowiedzi”. Zostało przeprowadzone online i wzięły w nim udział 24 osoby.

Świdwin

W lutym odbyło się spotkanie z radnymi, podczas którego Szymon Osowski (Watchdog Polska) opowiadał o tym, w jaki sposób radni mogą się zaangażować w tworzenie raportu. Później odbyły się jeszcze 3 spotkania deliberacyjne metodą narady obywatelskiej, w których brało udział 8 osób. Spotkania zakończyły się wysłuchaniem publicznym.

Dodatkowo przeprowadziliśmy Kwestionariusz dla mieszkańców wypełniony został przez 66 osób.

Działalność publiczna i inne inicjatywy

Wydarzenia publiczne

Zoom na panel obywatelski

W ramach Przestrzeni dla Praktyków Partycypacji 29.04.2021 uczestniczyliśmy w seminarium online „Zoom na panel obywatelski”, podczas którego Filip Górski, Agnieszka Pędzich i Mateusz Wojcieszak z naszej Fundacji wraz z Fundacją Stocznia i Fundacją Civis Polonus poprowadzili warsztaty na temat projektowania panelu obywatelskiego. Podzieliliśmy / Podzieliliśmy się m.in. doświadczeniem organizowanego przez nas Warszawskiego Panelu Klimatycznego.

<https://partycypacjaobywatelska.pl/podsumowanie-zoomu-na-panel-obywatelski/>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3817954041585813/>

Kongres Polityki Miejskiej

10.06.2021 na Kongresie Polityki Miejskiej nasi przedstawiciele - Mateusz Wojcieszak oraz Filip Górski wraz z Marią Jagaciak z Fundacji Stocznia wzięli udział w dyskusji dotyczącej Warszawskiego Panelu Klimatycznego. Rozmawiali o organizacji wydarzenia, zaangażowaniu mieszkańców i mieszkanki oraz efektach głosowania.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3945300302184519/>

Jak włączać młodych ludzi w działania lokalne? Konferencja

11.06.2021 podczas konferencji Civis Polonus i Związku Miast Polskich z udziałem Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara na temat włączania młodych ludzi w działania lokalne i skutecznym sposobom, jak to robić Filip Górski reprezentował głos młodzieży. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „Mocniejsze NGOsy dla edukacji i aktywizacji obywatelskiej. młodych”,

8. Forum Praktyków Partycypacji – online

Byliśmy organizacją partnerską w 8.FPP w dniach 14-24.06.2021. Współtworzyliśmy również sesje, których idea było aktywizowanie społeczeństwa w obszarze gmin oraz szkół (poruszaliśmy / poruszaliśmy tematy dotyczące raportów o stanie gmin, które zostały zrobione w partnerstwie Siecią Obywatelską - Watchdog Polska, i szkolnych budżetów obywatelskich).

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3973578006023415/>

<https://www.facebook.com/forumpraktykowpartycypacji/posts/pfbid02gZ6zhS647Rw7tZDVMyYe5mMQ859Y9KuBpBYs4xn9wDPWkg3gJYCTS8RKq9RB1gfnl>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3919482934766256/>

Pole Działania 2021

24.06.2021 pełnił rolę ekspercką w II edycji programu Fundacji Wspomagania Wsi „Pole Działania”. Mateusz Wojcieszak wspierał uczestniczki i uczestników w szlifowaniu umiejętności w obszarze działania społecznego w swoich społecznościach i działalności liderkiej.

<https://fundacjawspomaganiawsi.pl/w-maldytach-jest-cos-dla-kazdego-z-wyjatkim-deskorolkarzy-uczestnicy-pola-dzialania-podsumowuja-swoje-projekty-spoeczne/>

Kongres Ruchów Miejskich w Lublinie

26.06.2021 gościliśmy na VII Kongresie Ruchów Miejskich w Lublinie - wspólnie z Beata Stepaniuk Kuśmierzak zastępczynią Prezydenta Miasta Lublina oraz Karoliną Dudek-Rączką z Młoda Warszawa rozmawialiśmy o wyzwaniach przy opracowywaniu polityk młodzieżowych.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4001955113185704/>

Zjazd liderów i liderek wiejskich w Marózie

23.09.2021 nasza Fundacja wzięła udział w spotkaniach, których tematem przewodnim były wzmacnianie edukacji obywatelskiej w szkołach, demokratyczne podejście, budowanie i świadomości społecznej w temacie zmian klimatu i zachęcanie społeczności do wpływania na politykę w tym zakresie, refleksje na temat życia na wsi także w kontekście prawa, kompetencje przyszłości czy tożsamości miejsc i lokalność. Mateusz Wojcieszak podzielił się doświadczeniami, które dotyczyły budowania w szkołach trwałej zmiany, włączanie młodych w działania obywatelskie w szkole. O wydarzeniu napisała Witryna Wiejska. A organizatorem zjazdu były Fundacja Wspomagania Wsi we współpracy z NIDA i Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności.

<https://witrynowiejska.org.pl/2021/09/24/spotkanie-w-marozie-2021-program-spotkania/>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4264894503558429/>

Konferencja European Youth Event

11.10.2021 naszą Fundację na konferencji w Strasburgu reprezentował Dominik Kuc. Tematami wydarzenia były zmiany klimatyczne, integracja państw, odbudowa kontaktów po pandemii koronawirusa oraz nowoczesna edukacja.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4304649796249566/>

Obecność w mediach / wystąpienia i media społecznościowe

Szkolne budżety obywatelskie / Youth PB

W wywiadzie dla Polskiego Radia RDC, 18 maja 2021 Paweł Zalewski opowiadał o rezultatach działań w 9 warszawskich szkołach, które brały udział w projekcie Laboratorium Szkolnych Budżetów Obywatelskich.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3877513005629916/>

A Mateusz Wojcieszak był gościem hiszpańskiego RadioLab UGR. Spotkanie z nim kończyło cykl wywiadów na temat budżetów partycypacyjnych w UE projektu Youth PB Accelerator. Jednym z kontekstów rozmowy był wpływ pandemii wirusa covid na realizowane projekty.

<https://medialab.ugr.es/2021/07/30/entrevista-a-mateusz-wojcieszak-fundacion-pole-dialogu-polonia/>

Sam projekt znalazł się też na Participedii – globalnej crowdfundingowej platformie dotyczącej partycypacji: <https://participedia.net/case/7303>

Wokół raportu W stronę współpracy szkół i organizacji społecznych

Na początku roku szkolnego 2022/2021 dla portalu ngo.pl i Gazety Wyborczej o raporcie „W stronę współpracy: organizacje społeczne i szkoły” w ramach projektu „Włącz Szkołę!” wypowiadał się Paweł Zalewski z naszego zespołu, a także inne osoby biorące udział w tym projekcie.

<https://publicystyka.ngo.pl/wlacz-organizacje-w-zycie-szkoly>

<https://wyborcza.pl/7,75398,27623640,lex-czarnek-jeszcze-nie-obowiazuje-a-szkoly-i-ngo-sy-juz.html>

Let It Work / Fundacja Culture Shock

Jesteśmy jedną z organizacji wspierających projekt Fundacji Culture Shock „Let it Work”, którego celem jest wsparcie psychologiczne dla aktywistek i aktywistów z 3. sektora, przeciwdziałanie wypaleniu i zadbanie o dobrostan. Udostępniamy i wspieramy promocyjnie działania w ramach projektu również na naszych mediach.

<https://wydarzenia.ngo.pl/381965-wsparcie-psychologiczne-online-dla-aktywistow-zaangazowanych-w-dzialania-pomocowe.html>

<https://www.facebook.com/events/882537175986289/>

Wierszem o Europie

11.04.2021 Dominik Kuc z naszej fundacji wraz z dziennikarką Justyną Suchecką oraz Zbigniewem Sabatem z biura PE w Polsce wszedł w skład jury konkursu Wierszem o Europie.

<https://www.facebook.com/events/849672445621987/>

Korony Równości / Ranking Szkół LGBTQ+

15.09.2021 Natalia Skoczylas oraz Dominik Kuc uczestniczyli w gali rozdania #KoronyRówności oraz 20-lecia istnienia Kampania Przeciw Homofobii. W kategorii Równe Traktowanie wygrał projekt Ranking Szkół LGBTQ, który jako Pole Dialogu objęliśmy w tym roku patronatem.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4222626604451886/>

<https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/spoleczenstwo/2134272.1.korony-rownosci-wygrala-mlodosc-pogonimy-homofobow.read>

<https://poptown.eu/oto-8-osob-i-organizacji-ktore-w-2021-roku-daly-nadzieje-polskiemu-srodowisku-lgbtq/>

[youtube.com/watch?v=FDY7hkoOdmw](https://www.youtube.com/watch?v=FDY7hkoOdmw)

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3757955897585628/>

Ideathon

17.09.2021 w ramach wydarzenia Ideathon organizowanego przez Stowarzyszenie Młodzieży RP młode osoby z całej Polski startowały w konkursie na najlepszy pomysł na własną organizację społeczną. Pole Dialogu reprezentował w czasie wydarzenia Filip Górski, który był jednym z jurorów oceniających zmagania uczestników i uczestniczek.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4254926347888578/>

Protesty, petycje, listy otwarte

Rok 2021 był intensywny pod względem różnych akcji protestacyjnych, oświadczeń, listów i petycji, które wspólnie z szerokim gronem organizacji obywatelskich podpisaliśmy i wspieraliśmy jako Fundacja Pole Dialogu

Wolne Media

12.02.2021 razem z ponad 100 organizacjami solidaryzowaliśmy się w obronie niezależności mediów i na rzecz demokracji oraz autonomii społeczeństwa obywatelskiego. Podpisaliśmy się pod wspólnym listem w tej sprawie. <https://oko.press/nie-ma-zgody-na-uderzenie-w-media/>

<https://efc.edu.pl/aktualnosc/fundacja-efc-razem-z-ponad-100-organizacjami-spoiecznymi-podpisala-sie-pod-listem-w-obronie-niezaleznosci-mediow>

Dostęp do informacji publicznej

24.03.2021 wraz z innymi organizacjami zabraliśmy głos w sprawie wniosku ograniczającego dostęp do informacji publicznej. Petycja o jego wycofanie została skierowana do Prezes Sądu Najwyższego przez Fundację Batorego, a nasza fundacja znalazła się w gronie organizacji, które ją podpisały. <https://www.batory.org.pl/oswiadczenie/petycja-do-prezes-sadu-najwyzszego-o-wycofanie-wniosku-ograniczajacego-dostep-do-informacji-publicznej/>

Krajowy Plan Odbudowy / Umowa Partnerstwa

8.04.2021 wraz z innymi organizacjami społecznymi zajęliśmy stanowisko w sprawie kierunku rozwoju polskiej edukacji, odnoszących się między innymi do zaktualizowania priorytetów edukacji, wzmacniania kompetencji, wspierania i angażowania osób uczniowskich w szkołę, wyrównywania szans, działaniom uwzględniającym dobre relacje i dobrostan, a przeciwko dyskryminacji i wykluczeniu. Byliśmy wśród organizacji-sygnatariuszy 14 postulatów dla polskiej edukacji. <https://www.edunews.pl/badania-i-debaty/przyszlosc-edukacji/5399-kierunki-rozwoju-polskiej-edukacji>

Rzecznik Praw Obywatelskich

15.04.2021 podpisaliśmy z innymi organizacjami pozarządowymi oświadczenie w sprawie przejścia urzędu RPO przez większość sejmową.

<https://www.hfhr.pl/oswiadczenie-organizacji-spoiecznych-w-sprawie-przejecia-urzedu-rzecznika-praw-obywatelskich-przez-wiekszosc-sejmowa/>

Kampania „Podśluch jak się patrzy”

4.06.2021 wraz z innymi organizacjami społecznymi oraz 5000 obywateli i obywaterek podpisaliśmy petycję Fundacji Panoptikon, której celem było uświadomienie jak największej liczbie osób, że kontrola nad służbami to element sprawnie funkcjonującego państwa. W petycji zawarte zostały postulaty dotyczące kontroli nad inwigilacją, w tym powołania instytucji

kontrolującej działania służb i nałożenia na nie obowiązku informowania osób poddanych inwigilacji o tym fakcie. <https://panoptykon.org/partieoinwigilacji>

Wolna Szkoła

Wraz z wieloma innymi organizacjami społecznymi włączyliśmy się w protesty przeciwko zmianom w prawie oświatowym, przygotowywanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, które znane były później pod nazwą Wolna Szkoła i przybrały różne formy, w tym kampania viralowa, protesty pod samym Ministerstwem, akcja informacyjna z czerwoną ekierką czy list protestacyjny podpisany przez blisko 50 organizacji społecznych (18.06.2021) <https://www.wolnaszkola.org/>
<https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2021/06/Protest-przeciw-zmianom-w-prawie-o%C5%9Bwiatowym.pdf>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3966336413414241&set=a.523847330996517>

O akcji Wolnej Szkoły pisało wiele mediów ogólnopolskich i lokalnych, m.in. kobieta.pl, Związek Nauczycielstwa Polskiego, WOŚP, portal iswinoujscie.pl, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, Prawo.pl, portal Miasta Stołecznego Warszawy.

Apel o przedłużenie konsultacji dot. sprawozdawczości

12.07.2021 Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych rozpoczęła na portalu ngo.pl zbieranie podpisów pod apelem o przedłużenie konsultacji projektu ustawy o sprawozdawczości organizacji pozarządowych. Byliśmy w gronie organizacji, które ten apel podpisały. Ostatecznie konsultacje zostały przedłożone (z końca lipca do połowy sierpnia), co w żaden sposób nie odpowiadało na zapotrzebowanie zgłoszone przez środowisko 3. Sektora dotyczące konieczności dłuższego namysłu nad tym projektem.

<https://www.forumdarczyncow.pl/pl/post/apelujemy-o-przedluzenie-konsultacji-dot-sprawozdawczosci>

Ciała społeczne

SOS dla Edukacji

Jesteśmy jedną z organizacji tworzących Sieć Organizacji Społecznych dla Edukacji (SOS Edukacja), w ramach której w 2021 pracowaliśmy nad Obywatelskim Paktem dla Edukacji. Ideą sieci jest działanie na rzecz dobrej szkoły i mądrej edukacji. Monitorujemy i pokazujemy to, jak działa polska oświata. Proponujemy zmiany i rozwiązania systemowe. Promujemy i upowszechniamy dobre praktyki w edukacji.

<https://sosdlaedukacji.pl/szkola-w-lokalnej-sieci-edukacja-odpowiedzialnosc-spoleczna/>

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Jesteśmy organizacją członkowską OFOP - Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Uczestniczymy w walnych zebraniach oraz roboczych spotkaniach tematycznych. OFOP rozwija współpracę i standardy działania trzeciego sektora. Prowadzi również rzecznictwo interesów organizacji pozarządowych w sprawach wspólnych dla wszystkich organizacji a także kształtuje sprzyjające postawy społeczne wobec trzeciego sektora i buduje jego rzetelny wizerunek. Więcej na temat działań Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych można przeczytać na stronie: <http://ofop.eu/>.

Wraz z innymi organizacjami skupionymi wokół OFOP wypracowaliśmy listę kluczowych postulatów i uwag w związku z przedstawionym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej projektem Umowy Partnerstwa. Celem powstałych rekomendacji jest efektywniejsze wykorzystanie funduszy w perspektywie finansowej UE.

<https://ofop.eu/wyraz-swoje-poparcie-dla-postulatow-organizacji-pozarzadowych-dot-perspektywy-unii-europejskiej-na-lata-2021-2027-w-polsce/>

Komisja Dialogu Społecznego ds. Edukacji

Jesteśmy aktywnymi członkami Komisji Dialogu Społecznego ds. Edukacji przy Biurze Edukacji Urzędu m.st. Warszawy. Uczestniczymy w comiesięcznych spotkaniach komisji, konsultujemy treści konkursów i działań strategicznych urzędu dot. edukacji. W ramach współpracy z organizacjami członkowskimi KDS rozszerzyliśmy naszą grę karcianą w projekcie Pozarządownik szkolny o nowe karty zawierające działania większej ilości edukacyjnych organizacji pozarządowych z Warszawy.

Lokalne Partnerstwo Przepis na Muranów

Jesteśmy członkiem lokalnego Partnerstwa Przepis na Muranów skupiającego podmioty działające na Muranowie. Jesteśmy od lat związani z tą częścią Warszawy - na Muranowie znajduje się od lat nasze biuro i dlatego zależy nam na dobru tego osiedla i sąsiedzkiej społeczności. W tym roku współtworzyliśmy wznowiony po pandemii Piknik Muanowski (28.08.2021).

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4167405939973953/>

Rada ds. budżetu obywatelskiego przy Prezydencie m.st. Warszawy

16 lutego 2021 Mateusz Wojcieszak został powołany na (kolejną) 3-letnią kadencję w Radzie, jako przedstawiciel strony społecznej.

Do zadań Rady należy w szczególności: konsultowanie i opiniowanie realizacji budżetu partycypacyjnego, opiniowanie wyników ewaluacji i monitoringu budżetu partycypacyjnego, działania zmierzające do rozwoju budżetu partycypacyjnego w Warszawie, wspieranie procesu wdrażania w szczególności poprzez działania konsultacyjno-doradcze oraz reprezentacyjne.

<https://um.warszawa.pl/waw/bo/-/o-radzie>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3717638998283985/>

Międzynarodowa sieć People Powered

Od 2020 jesteśmy organizacją członkowską People Powered. To nowo powstałe międzynarodowe zrzeszenie organizacji pozarządowych, które połączyły swoje siły na rzecz budowy demokracji partycypacyjnej. Misją People Powered jest zwiększanie współudziału obywateli i obywaterek w procesie podejmowania decyzji o ich otoczeniu, mieście, państwie i regionie poprzez wspieranie organizacji i rządów budujących demokrację partycypacyjną na całym świecie. Pomaga organizacjom takim jak my, które rozwijają budżety obywatelskie, zajmują się partycypacyjnym kształtowaniem polityki, partycypacyjnym planowaniem i innymi programami demokracji uczestniczącej.

Działalność gospodarcza

Dialog

Konsultacje społeczne strategii Lublin 2030

Pod koniec roku 2021 byliśmy odpowiedzialni za przeprowadzenie II etapu konsultacji społecznych strategii Lublin 2030, w ramach których w grudniu odbyły się (na żywo) 2 debaty tematyczne z mieszkańcami wokół założeń projektu nowej strategii rozwoju Lublina.

Podczas spotkań lokalni i krajowi eksperci przybliżyli mieszkańcom i mieszkankom treść Strategii oraz stworzona została przestrzeń do dyskusji i zadawania pytań.

Po kilku dniach odbyło się też online publiczne wysłuchanie projektu strategii.

Badania

Koniec hegemonii 500 plus

Współpracowaliśmy badawczo z zespołem Krytyki Politycznej przy okazji tworzenia raportu "Koniec hegemonii 500 plus". Z naszego ramienia – dr hab. Przemysław Sadura - był współautorem raportu i realizatorem serii wywiadów grupowych. Autorzy postanowili przyjrzeć się bliżej kwestii *welfare state*, pytając Polaków o ich stosunek do usług publicznych i transferów socjalnych w kontekście doświadczenia pandemii. Badania zostały przeprowadzone przy wsparciu Fundacji im. Friedricha Eberta – przedstawicielstwo w Polsce.

Denializm klimatyczny Polaków – Nie nasza wina, nie nasz problem

Byliśmy realizatorami badania i raportu przedstawiającego stosunek Polek i Polaków do katastrofy klimatycznej. Było to pierwsze takie badanie przeprowadzone podczas pandemii. Analizuje i podsumowuje badania z ostatnich lat przedstawiające podejście do szeroko pojętych tematów związanych z ochroną środowiska tj. zmiany klimatu, palenia węglem, segregacji śmieci, podróży samochodem, diety roślinnej itd., następnie bada i konfrontuje to podejście z pandemią. Zadaje pytania o stosunek młodsze i starsze pokolenia do kwestii zmiany klimatu. Badanie powstało na zlecenie Fundacji im. Heinricha Bölla, wspólnie z Krytyką Polityczną i Instytutem Studiów Zaawansowanych.

Przyszłość rolnictwa i wsi w perspektywie wyzwań klimatycznych w Polsce

Badanie, które współrealizowaliśmy z dr. hab. Przemysławem Sadurą miało na celu zbadanie trendów dotyczących zmian polskiego rolnictwa i wsi w kontekście zmian klimatu i polityki

klimatycznej - przygotowanie hipotez i rozeznanie badawcze dla większego badania społecznego postaw klimatycznych mieszkańców i mieszkańek wsi

Była to kontynuacja badania z 2017 roku, kiedy na 30-lecie Fundacji Wspomagania Wsi (FWW) Pole Dialogu przeprowadziło badania dotyczące diagnozy i prognozy najważniejszych trendów zachodzących na polskiej wsi opublikowane w raporcie „Wieś w Polsce 2017”.

Wróciliśmy do sprawdzonego formatu badawczego i we współpracy z Fundacją im. Heinricha Bölla i Fundacja Wspomagania Wsi badaliśmy trendy dotyczące zmian polskiego rolnictwa i wsi w kontekście zmian klimatu i polityki klimatycznej.

Poszukiwanie (nie)zaginionych skarbów - Czerwińsk nad Wisłą, Mazowiecki Instytut Kultury

Latem 2021 (28.06-9.07.2021) byliśmy jedną z organizacji partnerskich wakacyjnego projektu animacyjnego Mazowieckiego Instytutu Kultury. Celem projektu było wspólne odkrywanie opowieści o Czerwińsku nad Wisłą. Realizacja przybrała postać zajęć artystycznych i spotkań z mieszkańcami Czerwińska oraz wspólnego finału. Pozostałe organizacje partnerskie to Stowarzyszenie „Nasz Czerwińsk nad Wisłą”, Oratorium przy Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia, Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwińsku nad Wisłą, Fundacja na Rzecz Kultury „Walizka” oraz Gmina Czerwińsk nad Wisłą. Środki na realizację projektu pozyskane były w programie NCK EtnoPolska 2021. Nasza rola polegała na ewaluacji działań projektowych.

Edukacja

Szkolenia z narzędzia Szkolnych Budżetów Obywatelskich dla lubelskich szkół

Projekt realizowany był na zlecenie Urzędu Miasta Lublina i obejmował 4 szkolenia dla 10 placówek oświatowych wyłonionych przez Urząd Miasta Lublina do projektu. W ramach szkolenia oprócz przekazania wiedzy i narzędzi dotyczących SBO, stworzyliśmy przestrzeń do wymiany dobrych praktyk i integracji osób zainteresowanych tym tematem. Był to pilotażowy projekt, dzięki któremu Lublin jako jedno z pierwszych miast przygotowuje się do systemowych rozwiązań wspierających SBO w szkołach.

Publikacje

[Katalog organizacji pozarządowych \(Pozarządownik szkolny 3.0\)](#)

Autorki: Jadwiga Cichocka – Kawiak, Natalia Skoczylas

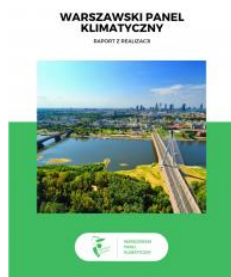
Publikacja stanowi katalog warszawskich organizacji pozarządowych, które dają młodzieży możliwość odbycia wolontariatu bądź stażu i znajdują się na kartach Gry w zmianę. Umożliwia sprawdzenie, gdzie i w jaki sposób można zaangażować się społecznie.

[Szkoła w Sąsiedztwie 2.0. Podsumowanie działań sąsiedzkich](#)

Autorka: Natalia Skoczylas, wraz z zespołem mentorów i menterek projektu Szkoła w Sąsiedztwie 2.0,

Publikacja stanowi podsumowanie projektu „Szkoła w Sąsiedztwie 2.0”. Zawiera przegląd działań sąsiedzkich, zrealizowanych w formule online przez grupy uczniowskie z 7 warszawskich szkół podstawowych.

[Warszawski Panel Klimatyczny. Raport z realizacji.](#)

Autorzy: Filip Górski, Maria Jagaciak, Katarzyna Pawłowska (Pliszczyńska), Olga Napiontek, Agnieszka Pędzich, Mateusz Wojcieszak, Marcelina Zjawińska (we współpracy z Fundacją Stocznia i Fundacją Civis Polonus)

Publikacja stanowi ewaluację Warszawskiego Panelu Klimatycznego. Zawiera podsumowanie całego procesu: opis podjętych działań, informacje o uczestnikach panelu, wypracowane dokumenty oraz rekomendacje.

[Panel Obywatelski: czy i jak go organizować?](#)

W partnerstwie z Fundacją Stocznia i Fundacją Civis Polonus stworzyliśmy publikację pt. „Panel obywatelski: czy i jak go organizować?”. Jeszcze w 2021 napisano o niej między innymi na portalu Partycypacji Obywatelskiej.

Publikacja odpowiada na pytania o wartość paneli obywatelskich, przeprowadzanie paneli online, zestawienia polskich praktyk z międzynarodowymi.

[Przewodnik po organizacjach społecznych \(Włącz szkołę!\)](#)

Autorzy: Jadwiga Cichocka-Kawiak, Agnieszka Pędzich, Natalia Skoczylas.

Publikacja stanowi uzupełnienie do Gry Włącz Zmianę, pokazującej różnorodność trzeciego sektora w Polsce, pokazuje obszary działań organizacji.

[Gra Włącz Zmianę! \(Włącz szkołę!\)](#)

Gra powstała we współpracy z Pogotowiem Facylitacyjnym

Dyskusyjna gra karciana o organizacjach społecznych w Polsce. Gra pokazuje różnorodność sektora organizacji w całej Polsce, otwiera przestrzeń do rozmowy o działaniach 3. sektora i ich efektach. Jest rozwinięciem „Gry w zmianę”, poświęconej trzeciemu sektorowi w Warszawie, wykorzystywanej w projekcie Pozarządownik szkolny.

[W stronę współpracy: organizacje społeczne i szkoły \(Włącz szkołę!\)](#)

Autorzy: Paweł Zalewski, Wojciech Wilk, Michał Gątek

Raport obejmuje podsumowanie badań dotyczących współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi. Traktuje o wyzwaniach, oczekiwaniach, możliwościach i barierach, jaki ten model zawiera. Publikacja zawiera także rekomendacje dotyczące budowania współpracy obydwu podmiotów.

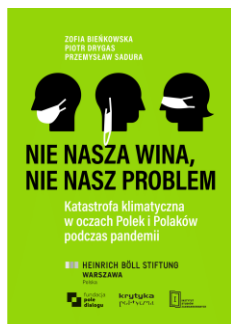
[Przespana rewolucja. Sytuacja społeczna w regionie bełchatowskim u progu transformacji energetycznej](#)

Autorzy: Alicja Dańkowska, Przemysław Sadura,

Fundacja Pole Dialogu, Instytut Studiów Zaawansowanych

Raport koncentruje się na diagnozie sytuacji społecznej w regionie bełchatowskim w przededniu transformacji, rekonstruując świadomość i postawy przedstawicieli lokalnych społeczności, byłych i obecnych pracowników kompleksu, pracowników lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych oraz władz lokalnych. W części końcowej rekomendujemy kilka kierunków działań.

[Nie nasza wina, nie nasz problem. Katastrofa klimatyczna w oczach Polek i Polaków](#)

Autorzy: Zofia Bieńkowska, Piotr Drygas, Przemysław Sadura

Fundacja im. Heinricha Bölla, Krytyka Polityczna, Instytut Studiów Zaawansowanych, Fundacja Pole Dialogu

Niniejszy raport przedstawia stosunek Polek i Polaków do katastrofy klimatycznej. Stanowi pierwsze takie badanie przeprowadzone podczas pandemii. Analizuje i podsumowuje badania z ostatnich lat przedstawiające podejście do szeroko pojętych tematów związanych z ochroną środowiska i zmian klimatu. Wskazuje na trendy odnośnie stosunku do zmiany klimatu, które kształtują się w konfrontacji z ograniczeniami, jakie nałożył reżim sanitarny.

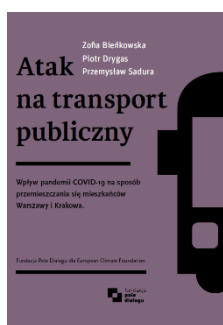

[Koniec hegemonii 500 plus](#)

Autorzy: Przemysław Sadura, Sławomir Sierakowski,

Krytyka Polityczna, Friedrich Ebert Stiftung, Współpraca badawcza: Fundacja Pole Dialogu

Raport zawiera podsumowanie badań „Polityczny cynizm Polaków”, przeprowadzonych w listopadzie i grudniu 2020 roku. Przedstawia on współczesny dyskurs Polaków dotyczący transformacji ustrojowej w 1989 roku i kapitalizmu. Wyniki przedstawiano w postaci dziesięciu tez, ilustrowanych danymi sondażowymi i wypowiedziami Polaków.

Atak na transport publiczny (raport wewnętrzny)

Autorzy: Przemysław Sadura, Zofia Bieńkowska, Piotr Drygas

European Climate Foundation

W ramach dotacji z European Climate Foundation zrealizowaliśmy badanie jakościowe na temat zmian w zwyczajach korzystania z różnych środków transportu do przemieszczania się po mieście w związku z pandemią. Poszukiwaliśmy odpowiedzi, jakie strategie może podejmować miasto, by zwiększać atrakcyjność komunikacji miejskiej, jak również co może skuteczniej zniechęcać kierowców do poruszania się samochodem.

Skrócone sprawozdanie finansowe

Informacja o wysokości przychodów 2021:

Przychody ogółem: 938 625,71 zł w tym:

- Przychody z działalności statutowej (dotacje): 616 279,23 zł
- przychody z działalności statutowej (darowizny): 3 333,00 zł
- przychody z działalności gospodarczej: 221 802,91 zł
- przychody operacyjne: 97 210,57 zł

Informacja o odpłatnych świadczeniach realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń

Fundacja nie prowadzi odpłatnej działalności statutowej.

Przy prowadzeniu działalności gospodarczej wynik finansowy oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł:

- przychód z działalności gospodarczej: 221 802,91 zł
- wynik finansowy na działalności gospodarczej (dochód): 59 948,72 zł
- procent przychodu z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z innych źródeł: 23,63 %

Informacja o poniesionych kosztach na:

1. realizację celów statutowych: 822 043,33 zł
2. administrację (czynsze, księgowość, opłaty telefoniczne, pocztowe, koszty osobowe itp.): 96 287,09 zł
3. działalność gospodarczą: 161 854,19 zł
4. pozostałe koszty operacyjne: 0,74 zł
5. koszty finansowe: 1 127,51 zł

Pozostałe informacje finansowe:

- a. Liczba osób zatrudnionych w fundacji z podziałem według zajmowanych stanowisk i z wyodrębnieniem osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej

W 2021 roku Fundacja zatrudniała na podstawie umowy o pracę 4 osoby:

- 2 dyrektorki ds. działalności merytorycznej w wymiarze 1 etatu; jedna z tych osób przebywała od 1.02.2021 do końca 2021 na urlopie wychowawczym,
- 2 koordynatorki projektów; w wymiarze 1 etatu, od 1.03.2021, jedna z tych umów została rozwiązana z dniem 18.10.2021,
- dyrektorkę finansową w wymiarze 0,75 etatu, od 1.10.2021

- b. Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez fundację (z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne – z wyodrębnieniem całości tych wynagrodzeń osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej)

Łączny koszt wszystkich wynagrodzeń (z tytułu umów o pracę i umów cywilno-prawnych) wypłaconych przez fundację w 2021 roku wyniósł 615 385,07 zł brutto. Łączny koszt ubezpieczeń społecznych wyniósł 121 913,21 zł.

- c. Wysokość rocznego lub przeciętnego wynagrodzenia wypłaconego łącznie członkom zarządu i innych organów fundacji oraz osobom kierującym wyłącznie działalnością gospodarczą z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne świadczenia

Osobom wchodzącym w skład zarządu Fundacji wypłacono w 2021 roku wynagrodzenia na łączną kwotę: 136 168,69 zł.

Członkowie Rady Fundacji z tytułu pełnionych funkcji nie otrzymują wynagrodzenia, tym samym w roku 2021 nie otrzymywali żadnego wynagrodzenia.

- d. Wydatki na wynagrodzenia z tytułu umów cywilno-prawnych

430 275,68 zł

- e. udzielone przez fundację pożyczki pieniężne

Fundacja nie udzielała pożyczek w 2021 roku.

- f. kwoty ulokowane w banku wraz z nazwą banku

Fundacja nie posiadała lokat w 2021 roku.

- g. wartość nabytych obligacji oraz wielkość objętych udziałów lub nabytych akcji w spółkach prawa handlowego

Fundacja nie nabyła obligacji i akcji w 2021 roku.

- h. nabyte nieruchomości

Fundacja nie nabyła nieruchomości w 2021 roku.

- i. nabyte pozostałe środki trwałe

Fundacja nie nabyła środków trwałych w 2021 roku.

- j. wartości aktywów i zobowiązań fundacji ujęte we właściwych sprawozdaniach finansowych sporządzonych dla celów statystycznych

Krótkoterminowe aktywa finansowe wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 325 077,89 zł.

Zobowiązania wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 57 803,79 zł.

Należności i roszczenia wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 3 390,97 zł.

Dane o działalności zleconej fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe (usługi, państwowe zadania zlecone i zamówienia publiczne) oraz wyniki finansowe z tej działalności:

Fundacja w 2021 roku prowadziła działalności zleconą przez podmioty samorządowe na łączną kwotę 384 060,96 PLN (Miasto Stołeczne Warszawa, Miasto Lublin,).

Rozliczenia z tytułu zobowiązań podatkowych, informacja w sprawie składanych deklaracji podatkowych:

CIT-8, CIT-8/0, PIT 4R zostały złożone do urzędów.

PITy-11 zostały wysłane pracownikom i do urzędu.

Informacja, czy w okresie sprawozdawczym była przeprowadzona kontrola w fundacji:

W 2021 roku nie były prowadzone kontrole w Fundacji.

Podpisy członków zarządu:

Agnieszka Pędzich

Mateusz Wojcieszak